

VSE POTI

Draga Gelt

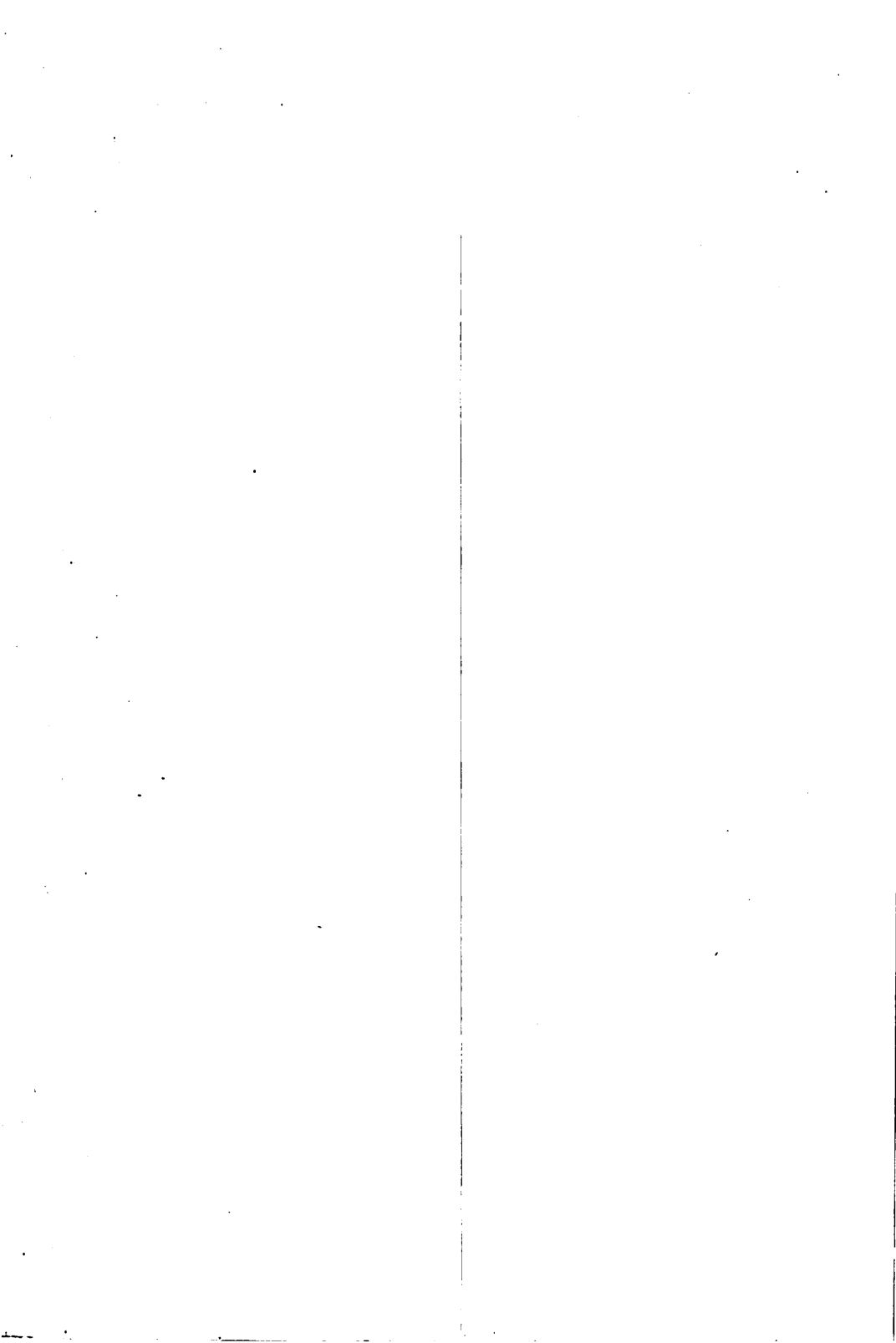
Draga Gelt je bila rojena osma hčerka v Setnikarjevi družini v vasi Dobrova pri Ljubljani. Po končanem Učiteljišču v Ljubljani jo je življenje odvedlo najprej v Nemčijo in zatem leta 1968 v Avstralijo. Takoj se je vključila v kulturno delo in učila v slovenski šoli, ustanovila folklorno skupino ter sodelovala pri dramski skupini v verskem središču v Kew.

Zadnjih 15 let uči v slovenski šoli Slovenskega društva Melbourne, kjer tudi vsa leta vodi folklorno skupino in skupno z drugimi kulturnimi delavci pripravlja nastope za praznike in kulturne dneve.

Deset let je učila slovenščino v srednji šoli – "Saturday School of Modern Languages". Zadnjih 8 let je zaposlena na Monash univerzi kot ilustratorka in tehnična risarka s pomočjo računalnikov.

Njena prva knjiga "Svet naših otrok" – "World of Our Children" je izšla pri Slovenskem društvu Melbourne ob praznovanju Mednarodnega leta otroka in vsebuje le del prispevkov mladine in otrok, ki so sodelovali na razstavi z naslovom "Podajmo si roke v svetu miru" – "Let's join Hands in the World of Peace". Knjižica je dvojezična in je bila lepo sprejeta med tukajšnjimi Slovenci in Avstralci; vsi sodelujoči otroci pa so knjigo dobili kot darilo, kar so omogočili nešteti dobrotniki z denarno pomočjo.

Učenje slovenščine, slovenske kulture, literature in najvažnejših zgodovinskih dogodkov na srednji šoli, ji je dalo idejo za drugo knjigo, "The Slovenians from the Earliest

VSE POTI

Draga Gelt

ISBN 0 95910862 2 X
© Copyright Draga Gelt

Typesetting:

Draga Gelt

Final versions on WordPerfect with Slovenian characters,
Accurate Office Services (Sandra Krnel – Tel: (03) 850.7349)

Izdano in tiskano pri – Published and printed by:
Distinction Printing Pty. Ltd. (Simon Špacapan)
164 Victoria Street,
Brunswick, 3056, Melbourne, Australia.

Risbe in grafična oprema – Illustrations:

Frances Gelt, Strani – Pages: 23, 25, 27, 61, 70, 140

Eric Gelt, Strani – Pages: 21, 43, 45

Vse druge strani avtorica sama – All other pages by the author.

**Vama,
Eric in Frances**

ZAHVALA:

Iskrena hvala Eric-u in Frances;
patru Baziliju Valentinu,
Jožici Paddle-Ledinek,
Anici Srnec,
Ljubici Postružin,
dr. Francu Mihelčiču,
patru Niku Žvoklju –
vsem za nasvete in vzpodbudne besede.
Simonu Špacapanu za zaupanje in
Sandri Krnel za potrpežljivo, prostovoljno delo pri končni pripravi
in za "Laser" tisk rokopisa.

ACKNOWLEDGEMENT:

It is with great pleasure and gratitude that I acknowledge my dear children,
Eric and Frances, who hoped with me for the realization of a dream.
To my friends, especially
Patricia Komarower,
Audrey and Lester Pollard,
Bobby Smith and
Avril Wynde,
for their encouraging words.

Novi knjigi med nami na pot

Naša neutrudna in dolgoletna kulturna delavka Dragica Gelt nas je spet prijetno presenetila – nič manj kot pred nekaj leti z angleško zgodovinsko knjigo o slovenski preteklosti, "The Slovenians From the Earliest Times". Četudi se je zgodovini posvečala zgolj na splošno, se je s svojo pridnostjo in zavzetostjo ter zvestjo, da avstralski Slovenci nekaj takega potrebujemo, posvetila zastavljeni si nalogi in jo uspešno izpeljala. Ne bom rekel, da v njeni zgodovinski knjigi ni napak, ali da bi se dalo marsikaj drugače napisati in osvetliti. Katero knjižno delo pa sploh je brez napak in nedostatkov, še posebej zgodovinsko? Zato pa imajo sleherne nove izdaje popravke, dobijo dodatke in opombe. Tudi Dragičina knjiga jih bo dobila, če bo kdaj ponovno "na svitlo dana".

Dragica nas je spet presenetila, sem dejal. A tokrat ne z izdajo kake nove zgodovinske, ali morda šolske knjige (taka knjiga je v načrtu in tudi že v delu, če sem prav poučen), ampak s knjigo literarne vsebine, ki je prijazna na pogled in prijetna za branje.

Bral sem že več Dragičinih črtic, tudi pripovedi tekočih stavkov, to, kar zdaj ponuja njeno delo, pa je nekaj novega. So to pesmi? Proza gotovo ni. Beseda teče in se preliva, kakor pač v čustvenih valih prihaja iz srca. Tudi oblika sleherne stvaritve je – rekel bi – edinstvena. Kjer besedilo pomagajo ilustracije, pride vsebina še bolj do izraza, saj ilustracije – prav tako domala vse izvirno delo avtorice – tekst strani dopolnjujejo ter nam ga še bolj približajo.

Nekje sem bral, da nihče ne more biti resnični umetnik, če ni najprej človek. Svoboden človek. Tak, kakršnega je Bog hotel.

Tudi naša umetnica je najprej človek. Človek, ki mu je življenje postlalo vesele in žalostne dogodke, iz katerih zdaj črpa spomine ter jih povezuje v pisano besedo. Človek, ki gotovo še sebe ne razume do potankosti, trudi pa se razumeti druge, razumeti svet okrog nas. Človek, ki zna opazovati, ki mu vsaka stvar, vsaka cvetka ali živalca, sleherni kamenček zna povedati kaj za življenje. Človek, ki misli s srcem, zato pa so mu tuje mrke črke zakonov, včasih tako trde in neizprosne, pa vendar potrebne in koristne, če že ne nujne. Človek, ki se včasih upira Bogu s svojim nerazumljivim "Zakaj?" in vendar mu življenje kasneje prikaže marsikaj v pravi luči.

Ko bi bil vprašan, katera stvaritev v tej knjigi mi je najbolj všeč, bi moral obtičati. Težko bi izbiral, ker me je sleherni s svojo vsebino po svoje obogatila. Morda še najbolj tiste misli, da nam je vse podarjeno, a zato, da delimo drugim. Na kateri strani sem zajel to svetlo misel izpod Dragičinega peresa, ne vem več. Vem pa, da to dejstvo prepleta celotno izdajo, saj Dragica deli radodarno svoje globinske občutke vsakemu, ki je segel po tem njenem literarnem delu.

S to knjigo je knjižna zbirka avstralskih Slovencev za eno delo bogatejša. Naj bo med našimi ljudmi sprejeta z enako toplino, s kakršno je bila pisana ter poslana med ljubitelje slovenske besede.

**Pater Bazilij Valentin,
O.F.M., M.B.E.**

VSE POTI

Jutranja rosa se še blesti -

Rosa

Rosa, narave solzé,
pokriva obleko narave
v prelepe dragulje.
Kako svetlikajo sel

Rosa, solzé jutra,
krasi liste drevja,
polzi po strehi zvonika –
klanja se v biserni teži trepetlika.

Rosa, narave solzé,
polzi po obrazu zgubane njive,
kjer suše razpoke
so vrezale rane globoke . . .

Rosa, narave solzé,
sveti se,
žarek luči v kapljo hiti –
se po zakonu svetlobe odkloni . . .

Rosa, narave solzé, je najsvetlejša,
ko dotakne se kaplja
žarka hladnega jutra:
bolj hladna – bolj topla . . .

Rosa, narave solzé:
prelepi dragulj sveti se –
je kot solza; kot naše solzé, v samoti prelite,
ko bolečine toploto lic zledene . . .

Rosa, narave solzé,
posipa obleko narave – večne neveste
in nje razsute lase;
spreminja se rosa v upanja bisere . . .

Val

Prelivajo se valovi jezera
in morja –
udarijo v stene skalovja.

Spremeni se val.

Strašno buči
in v ostri pečini,
v tišini noči
se zadnjikrat dvigne;
omahne –
se umiri . . .

Kot mi?

Hodimo mirno,
počasi;
sledimo zvoku življenja, kot se glasi.

Dvigne nas vihar.

Ne vemo kam,
kdaj, kje?
Ne vemo za odgovore.

Val ve, da ga sila vali
do vznožja,
proti gori,
ki do njega mogla,
smela,
ni –
ga vabi,
kliče;
hiti k nji
in se stisne k njej kot k materi? . . .

Vaza

Tu je vaza steklena,
tam prstena;
glej, ta je lesena
in ena je iz porcelana;
pa druga iz bakra,
ne, iz kositra –
ena od njih kristalna . . .

Nizka, visoka,
ozka, široka:
vsaka vaza
je srečna,
ko je polna cvetja –
cvetja nabranega,
svežega,
v šopek zbranega,
dišečega . . .

Vaza ve,
ali lesena
ali kristalna je?
Ve,
da cvetje
osreči prenekatero srce?

To je važno, drugo ne.

Kot pri človeku: ni važna moderna obleka
ali hiša velika,
dvonadstropna;
ali če je torbica usnjena
in ura res zlata:
važen je pogled – važne so oči,
nasmeh –
važno je
srce!

Plamen

Kam
plamen gori?

Že Aristotel
je skušal zvedeti
zakaj plamen gori –
se dviga,
k nebu hiti . . .

Glej svečo: gori, umira del v sredini;
se v plin spremeni.
Kako sprememba toplote snovi
ob umiranju žari!

Plamen brez kisika ne bo gorel dolgo –
ugasnil bo počasi,
tiho . . .

"Plamen življenja, plamen moči,
dodana so ti polena želja,
z iskrami hrepenenja."

Hité iskre, dvigajo se
v plamenu veselja, sreče?

Sebične iskre
plamenu luč duše,
moč sreči
moré . . .

Človeku odvzeto upanje moči,
toplota ljubezni:
umre v hladni temi . . .

List drevesa

List, majhen del drevesa,
a prav lista fotosinteza
pomaga drevesu, da raste, se večja –
ne samo en list: vsi; listov cela krošnja.
V listih ima drevo imenitnega kuharja:
nič pripravljanja, ponujanja,
posode pomivanja –
kuhinja lista je vedno pripravljena, urejena, čista . . .
Listi drevesa vabijo luči,
srkajo vase sonca moči –
z nitmi globin luč moči se združi . . .
En sam list: tako nežen, droban
nemočan –
a listov polna krošnja,
z deževnimi kapljami preobremenjena,
bo najmočnejše deblo in korenine premagala –
zrušila:
kako močna je listov sila!

Prošnja Zemlje

"Ne srkaj vseh mojih moči –
sušiš moje prsi . . .
Bogato je moje naročje
in polno ožilje.
Greje te moja oljnata kri –
najdeš toploto v moji črnini;
zbiraš moje znojne kaplje v jezove v planini.
O, kako dušiš in zastrupljaš me,
sekaš po mišicah skrinje moje . . .

Iščeš rjasto rjav hematit – železno rudo
za orodje, orožje?
Ubije ti, kar imaš najraje!
Iz mojih oči
izpraskal ogromno že dragocenih kamnov si.
Iščeš galenit – svinčev sijajnik?
Se ne spominjaš? Stari Rimljani
so zaradi vode iz svinčenih cevi bolehal.
Iščeš živega srebra?
Stari Inki so ga imenovali lunina solza.
Strupena, v tvojem telesu posledice strašne ima.
Iščeš zlato rudo?
Toliko bolečin in ubojev – pusti jo meni!
Vendar, bolje je, da koplješ iz mene
rude železne, svinčene, bakrene in zlate,
a pusti, prosim te,
uraninita in turbinita rude –
tako strašno so uničljive:
moje najstrašnejše obrambno orožje . . .

Ne jemlji, prosim te, z moje pogrnjene mize
rumenega kolača strahotne drobtine.

Spomni se zakladov sreče.
Maori se še danes veselijo nevidne moči
v rasti dreves, ptici, v bilki,
v sočlovekovem srcu – v bogastvu moči . . ."

Gosenica

Kako požrešno se plazi gosenica po listih češnje!

Vedno več zahteva – nenasitna je!

Praznino v sebi napolniti hoče . . .

Kot človek, ki hoče napolniti praznino
z denarjem, ali pa
s prezaposlenostjo?

Vedno več, vedno več zahteva!
Noče se napolniti praznina.

Praznina
se ne da napolniti:
ne s prezaposlenostjo, ne s kupljenimi darili!

Dovolj!

Telo je v preobremenjenosti neokretno.
Izmeri praznino:
še večja je . . .

Umik.
Umik v samoto.
Glej gosenico:
umakne se v lastne bube ječo.

Narava tok življenja dokonča:

pride čas – metulja.

Školjka

Na dnu sinjine morja,
kjer lesketajoči žarki sonca
božajo tu in tam vrhove koral, se zapira školjka.

Odperta čaka na hrano življenja;
čaka v ljubezni hrepenenja;
upa na krepost razumevanja –

pa ji je vržen

kamen.

Čutiš bolečino z njo?

Kako globoko,
kako ostró
so rane vsekane v teló . . .

Školjka zavija bolečino v mavrično tančico . . .

Mogoče jutri?
Mogoče nekega dne
bo kamne vse
spremenila v bisere . . .

Kaplja

Smo kaplje,
na niti večnosti kaplje nanizane?

Se kaplja ne boji?
Na tla pade –
razprši se
v obliki krone . . .

Upoštevati mora zakon velesile;
neurje jo trešči v skalne pečine –
razprši se v neštete kapljice;
vsaka od njih popolnoma prepuščena sili narave . . .
Kljub ostrini nudi pečina zavetje
dokler kapljica ne zdrsne

v reko, ki,
kam mora teči,
ve!

Spominska knjiga

Bele strani spominske knjige
ob rojstvu so človeku podarjene.

Počasi se polnijo strani s spomini:
tu in tam je zapis
poln naukov, želja;
včasih zraven tudi lepa risba –
ponekod je samo podpis.
Podpis človeka,
ki nikoli časa nima:
samo vtis imena
svojega. . .

A nekateri ljudje imajo dober spomin:
k imenu dodajo obraz,
glas,
oči – srce . . .
Radi zapišejo si vse!

Tako se polnijo strani spominske knjige . . .

Na zadnji strani še nič ne piše.

Si vsak sam napiše:
"Mene se pa spominjajte le,
če vam spomin name lep je –
sicer me
hitro raje
pozabite!?. . ."

Snežinka

Povešene so neba oči,
skrite v sivi, mokri tančici.
"Kruta si, zima."
Ledenijo neštete solze neba . . .

"Ostre tvoje roke
ujamejo neba solzé –
strneš jih v simetrične enote,
po zakonu odklona, v snežinke,
v kristalne zvezdice . . .
Sipaš jih na trudno polje."

Drobne, ledene zvezdice
pasti na zemljo – se ne boje?

"Vpleteš zvezdico vsako v blazino,
v blestečo, kristalno vezenino,
v ledeno, rahlo pletenino –
nežno bo krila utrujeno zemljó
do pomladi: mirno, mehkó" . . .

Edinstvena je vsaka snežinka.
Vsak človek je edinstven;
takega je ponudila človeštvu okoliščina:
z žarki sposobnosti
in nesebičnega razumevanja?
Z lažno miselnostjo,
s pravico do sočlovekovega ponižanja?

Teža obupa, dvoma,
vera razdvojena,
bo človeka spremenila:
človek kot snežinka?

Človek del kristalno vezene blazine,
mehko pletene odeje?

Snežinka v zimi zemljó varuje, greje . . .

Na odru življenja

Življenje – na odru igra.
Okolje je barvnih luči množica –
več barvnih luči
iz različnih smeri,
lepša in izrazitejša je luč bela
v središču dogajanja . . .
Tu in tam luči na odru
niso v ravnotežju –
ni bele luči: ples senc samo,
a tudi najtanjša las vrže senco
in še ta se pridruži odsevu v temó.
Luči niso v ravnotežju;
ni bele luči na odru.
Barvne luči osvetlijo obraze ljudi v različni luči:
zdaj v maski otožnosti,
s solzami;
a pomni: solza maska ni!
Zdaj luč osvetli obraz v pretvari –
maski smejoči;
zdaj v maski temne luči,
ko vrženi so nanjo žarki zavisti,
žarki ostudne, hlinjene prijaznosti;
v ogabni, spolzki hinavščini . . .
Večajo se zaupanja razdalje . . .
Kje so žarki resnice?
Zdaj luči osvetlijo
prazne oči, uprte v praznino . . .
Pobožajo žarki luči izklesana usta,
kjer bolečina brez krika,
brez vzdih
skriva pepelnatih ostankov ogledala.

V perspektivi srca
razdalja
in resnica
se srečata.

Burkež

Burkež zabava ljudi –
v smehu pozabijo na skrbi;
smejejo se njegovim smešnicam,
njegovim pretiranim
nespretnim kretnjam:
ali njegovi hoji
ali izgovorjavi jecljavi
ali pretirani natančnosti –

sam pa največkrat za svojo masko joka,
za masko, ki njegovo najobčutljivejšo točko življenja skriva –
stoka . . .

Gledalcev in poslušalcev smeh
mu nasiti grozeči, prazni meh . . .

Koliko smrti?

Srce še bije.
Gibajo se roké,
premikajo se nogé;
glava sklanja se –
prsi dvigajo se . . .

Živ!
Ne?!
Umrejo čustva, duša . . .

Podzavest travmatični dogodek skriva v krsto,
v telesa grobnico.

Vplivala bo "smrt" na življenje, obnašanje, kako?

Človek z umrlimi čustvi v grobnici podzavesti
posebno življenje živi,
dopusti,
da je razkosan z besedami –
zlobnih ljudi sekirami . . .

Kljubuje,
dokler more,
pa spet "umre",
dokler mu jasno ni:
več sebe po vsaki "smrti" more nuditi;
po vsaki "smrti" je bolj žejen razumevanja in ljubezni
in vedno bolj dlan čuti,
ki požirek miru nudi . . .

Strune odmeva

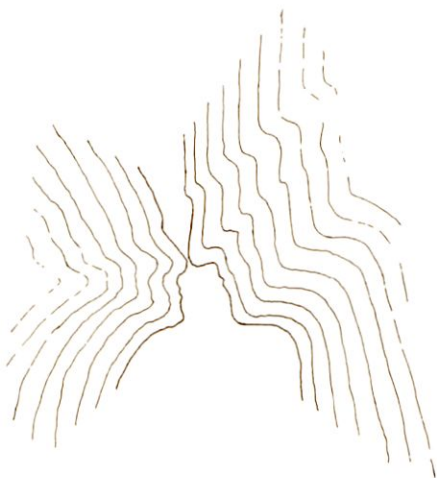
Zaigraš na kitare struni pravo noto,
pa bo struna zraven zapela melodijo,
tonsko ujeto
in točno –
brez dotika, in struna bo odmevala . . .
V pesmi zakona,
moški prvi na noto čutnosti zaigra.
Kako globoka, varujoča je melodija!
Družice strune odgovoré:
skladno čutenje
z melodijo odmeva, ki ton in ritem ljubezni dopolnjuje . . .
Včasih v melodiji prevladuje globina in moč njegovih prvin,
združena v pesmi z nasprotnostjo njenih višin.

Odmevajo tudi strune hrepenenja?
Kje odmevajo strune želja?

Ali je vsaka želja kot glasbene vilice?
Zatrepetajo, zazvené,
pa bodo v bližini vilice vse
v ritmu melodije odmevale . . .

Veš kje odmevajo strune srca?

V željah hrepenenja neba? . . .

Kristal

Ob rojstvu vsakega človeka
je kristal darovani, prelepi, čisti – njegova duša.

Okoliščine luči,
kot "laser" svetlobe prameni
so v kristalu v mavrično mrežo spleteni . . .

Kristal – simetričnih skupin ponavljanje:
vsak del obrnjen v popolno nasprotje.

Mirno žarek luči skozi urejeni kristal hiti;
se po zakonu svetlobe v dva pramena razdeli
in ob izhodu spet v en sam žarek spoji –
kot notranjost človeka, ki mu je dano, da mirno živi.

A kristal, ujet med trde skale –
sila pritiska ga zdrobi, raztegne in razvleče;
kristal ta, žarek luči razbije,
razsuje v mavrične barve.

Je tak kristal kot človeška čustva –
razdejana,
zaradi prevelikih bolečin razkosana?

Žarek svetlobe v kristalu, ki je bolj prijetna za naše oči –
en žarek razbit v mavrični mreži luči?

Zmaga

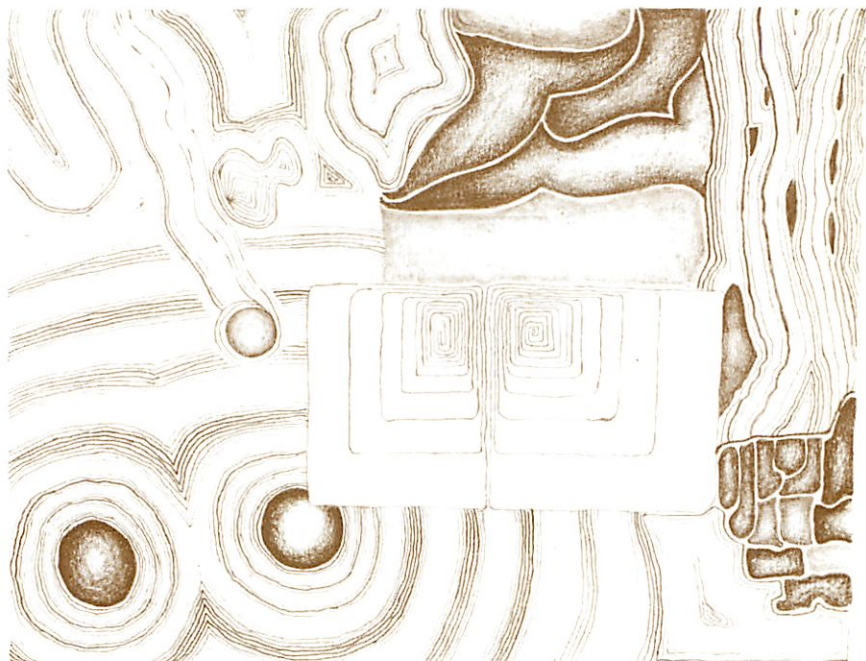
"Kamen, povej, koliko trpljenja?"
"Milijone let počasnega pehanja,
vrivanja, premikanja,
ob prisotnosti ogromnih sil pritiska –
narava mi je trenutek miru darovala."
Mehka notranjost se je ohladila,
in se v oholost strdila.

Več pritiska?

Sila lomi, kruši, krha:
notranjost kamna, zdrobljena,
upognjena
in zveržena,

kloni.

Kloni v ponižnosti –
v priznanju nadmoči . . .

Simfonija luči

Sončni žarki,
valovi luči;
kako plešejo,
pojo
v ritmični,
enakomerni valovni dolžini . . .
Luč, energije prelepa oblika,
je lestvica elektromagnetnega sevanja.
Vsaka barva
svoj prostor na tej lestvici ima.
Kot vsake radijske postaje valovna dolžina?
Kot vsak ton – svoje mesto – na tipkah klavirja?
Kot naše duše spoznanja?

Prisluhni klavirju v zvočnikih dveh –
kako lepo se ujema glasba v ušesih;
a obrni zvočnika v napačno smer:
utihne glasba, glasu od nikjer . . .

Kot človeška čustva?
Ko utripajo v skrbi, obupu – se valovni dolžini križata
in ni več plesa skupnega.

A sončni žarki,
valovi luči,
drugače plešejo,
pojó
v ritmični valovni dolžini.

Ne ustavi žarkov teža oblaka;
ne, razveseli nas mavrica.

Ne ustavijo žarkov vesoljske smeti!
Kot na severnem polu aurora borealis
in na južnem polu aurora australis –
energije vesoljskih smeti
razbijajo pot luči,
pa zaplešejo žarki po nebu s prelepimi vzorci
v simfoniji luči . . .

Bomo kdaj mogli zaplesati tako tudi mi?

Nevidna tehtnica

Prikrite bolečine, jeza in nešteta ponižanja
zavirajo rast vsakega srca;
polni se prostor na nevidni tehtnici,
prostor, odmerjen ljubezni . . .

Tehtnica se vdaja pod težo bolečine, skrbi in obupa.
Pade do dna;
vsa ljubezen je ubita,
upanje in moč dokončno strta
in z boleščjo zlomljene volje zastrupljena.

Nevidne tehtnice teža
je kot ogromna,
požrešna modrina morja . . .

Kako se dviga,
se nežno preliva,
potem z jezno, penečo grozo v skale udarja –
sila z obrazi človeka:
zdaj vabeče prijazna,
drugič spet izklesana ledena ostrina –
moč silna, neuničljiva . . .

Odvrži uteži,
ki izpodrivajo prostor ljubezni
na nevidni tehtnici!

Veš katere uteži?
Uteži strahu, obupa, skrbi –
da, te uteži.

Ne moreš sam?

Prosi pomoči in lepši bo jutrišnji dan . . .

Poklici človeške duše

Kako le duša izbere in odloči –
kako poklic izbere si?

Včasih je duša zidar:
gradi v pesku domove
in v oblakih gradove –
včasih podrtje popravlja mostove . . .

Včasih je duša šofer:
vozi nas mirno, počasi; a tu in tam se ji mudi –
hiti, prehiteva, še hitreje vozi,
prometnih znakov ne opazi . . .

Včasih je duša mehanik:
popravlja polomljena kolesa,
ki so obstala v sredi srca,
da moremo spet do prijatelja . . .

Včasih je duša kovač:
zgodaj začne nam življenje kovati;
včasih bolečine tudi – same sreče nam ne more dati;
ve, da vse moramo spoznati . . .

Včasih je duša lončar:
ko je pregloboka razpoka raztrgala vezi prijateljstva,
razbila posodo zaupanja –
duša veže zdrobljene črepinje srca . . .

Včasih je duša vrtnar:
sadi lepe besede, želje v grede, polije nanje solzé;
ve, da v jeseni zaman čaka rožmarin –
v srcu cvetel bo spomin . . .

Včasih je duša vladar –
a kako strašno; včasih mora biti sama sebi grobar!
Pokopava na pokopališču želja v grobove upanja.
Krasi grobove s cvetjem ponovnih želja?
Jih oplete z goščavo trnja?
Ve, da le pozabljeni grobovi želja prižgejo srečo upanja . . .

Kako duša živi in poje v pesmi –
duša je pesnik in skladatelj;
kako živi v prozi – piše kot pisatelj.
Med otroci strogi je učitelj –
a težko, najtežje duši je biti sam svoj prijatelj!

Le kako duša izbere in odloči –
kako poklic izbere si?

Kipar

Včasih je duša kipar:
vtiska s prsti svoj dar . . .
Zapisuje s prsti;
zapisuje v prostorninski obliki –
v tri-dimenzionalni sliki:
v ilovici.

Ne vidi,
da je blato, mavca ni:
samo da ustvarja s prsti,
čuti;
sledi
obraza znanega potezi vsaki . . .

Pred njo obraz pravi,
topel, živi.

Tudi oči –
kipu odpre oči si!

Kip pred njo stoji
in ona
v sreči živi,
da je mogla v blatu s prsti
podobo znano, toplino in oči
zase upodobiti.

Rentgenski aparat

Duša vidi
kot da si prozoren:
čemu se skrivaš?
Saj te vseeno vidi!

Vidi
v srce ti . . .

Vidi,
kadar hočeš zakriti
bolečino pred drugimi;
vidi,
kadar ne govoriš z usti
ampak samo z očmi;
vidi,
kadar prosiš z rokami
in ne z besedami;
vidi,
ko tečeš stran v srca senci
in ne z nogami;
vidi,
kadar jokaš s srca kriki
in ne s solzami;
vidi,
kadar umiraš sam v temi,
a pred vsemi . . .

Duša vse vidi!

Dvigalo

Smo ljudje kot hiše?
Sedaj hišice majhne,
drugič visoke,
večnadstropne –
stolpnice
ali pa podzemeljske postojanke?

Je naša duša v tej hišici dvigalo?

Gumb poiščemo,
pa nas duša odpelje na vrh nebotičnika;
odpre nam okna vsa,
da nas pozdravi luč sveta?

Nas bi duša – dvigalo, morda odpeljala
v klet, do dna,
kjer ni nobenega okna –
samo prazna,
mrzla tema?

Seizmograf

Duša čuti, beleži občutke,
občutke topline
in občutke krivice –
kako globoki so,
kako dolgo trajajo . . .

Kako občuti duša –
beleži kot seizmograf,
šunke potresa v zemlji –
premike,
močne eksplozije,
strele puške,
podzemeljske in podvodne atomske poskuse.

Samo duša ne pokaže na papirju
zapisane krivulje seizmografa;
ne,
duša pokaže vse na našem telesu!
Pokaže,
zariše:
zguban obraz;
globoko vdrti zasenčene oči,
zgubane žuljave roke,
zgodnje srebrne lase,
sključen hrbet; utrujene noge;
hrbtenico, ki več telesu ni mnogo opore,
preveč je obupana;
hrbtenica –
os življenja,
pokaže,
da bremena prenašati več ne more . . .

Duša ima vpliv na naše telo močan –
piše našega telesa seizmogram.

Polarizirana leča

Kako čista je obala;
kako ostra je globina,
ko si nadeneš polarizirana očala.

Je naša duša polarizirana leča?
Je duša leča, ki svetlobo resnice spusti
samo v eni smeri –
samo v eni obliki?

Doda duša še plošče optične analize,
da bolj natančno vidi bolečine;
vrti naše želje
in obrača srce?

Bosta smer upanja
in bolečina želja,
valove luči križala?

Polarizirana leča, naša duša,
bo pokazala
in vse zapisala
v dnevnik srca.

Ali bo zapisana mavrica
ali popolna tema?

Filmski snemalec

Včasih je duša filmski snemalec:
slika, snema in ujame vsak udarec –
in njena filmska kamera
zapiše si vsa dogajanja.

Potem pa v noči,
ko vse spi;
duša zaželi si
filmske predstave videti.

Začne vrteti filme:
včasih vojne,
grozne,
črne,
strašne – strahotne;
drugič spet lepe,
čudovite . . .

Kako si želi družbe
v tišini noči samotne!

V sanjah nas kliče,
vabi nas, ne –
ukaže;
da ni sama, ko filme zre,
ampak za roke
duša in mi, držimo se
in pregledujemo preteklosti filme vse . . .

Včasih duša vreže in doda v filme
neznane nam dogodke:
mi ne vemo, razumemo ne –
a duša včasih za jutri ve, v jutri zre,
čuti vse;
pa v sličice kratke
vpleta sanje – želje . . .

Računalnik

Kakšne jezike vtisne duša vase?
Ali je znanstveni – "Fortran" računalniški jezik?
Boš iskal, računal,
sklepal, načrtoval, končal in dognal?
Ali je mogoče "Cobol" ali pa "Pascal" računalniški jezik?
Boš računal, s številkami načrtoval, uravnaval,
preurejeval banke in njih stranke; urejeval davke
in bančne ter devizne račune,
ali pa vzdige za delničarje?
Ali je mogoče vtisnjen v dušo "Basic" računalniški jezik?
Sam narekuješ računalniku kaj želiš –
mu pogoje postavljaš;
ločila so važne sestavine in od njih odvisi,
kolikokrat se bo delovanje moralo vrniti
in vse še enkrat preračunati,
preiskati, združiti in skleniti?

Ali je mogoče vtisnjen vanjo grafični "Canvas" računalniški program?
Rišeš, vrtiš, polniš,
v določeno merilo spremeniš,
slediš, dodajaš, odvzemaš,
še in še nove plasti odkrivaš, znake kuješ,
besedilo vijugaš, v ozadje skriješ
in spet na ekran prikličeš –
s tolikimi barv odtenki
ti vse nariše, spravi, uredi in oko razveseli . . .
Ali je v dušo morda vtisnjen "Lisp", "Prolog", "Simula" ali
pa "Assembly" računalniški jezik –
jeziki znanstvenikov, mornarjev,
pilotov in astronautov?

Res, kot "Basic" računalniški jezik povdarja:
tolikokrat se mora vrniti na določeno mesto
in popraviti potek, dokler ne najde pravega zaključka . . .
Kot mi: tako dolgo se bomo v življenju učili –
napako ponovljeno pred nas dobili,
da se bomo končno naučili!
Res, kot je skrito v "Canvas" programu:
izbereš barvo, ali pa vzorec, črto,
da v ospredju prekrije vse ostalo . . .
Kot mi: izberemo, če hočemo, kakšni smo do sočloveka;
izberemo, če hočemo, pošteno pot srca . . .

Ne, duša ni samo računalnik!
Duša jezik govori –
v knjigah računalniških nerazložljivi –
govori s čustvi!
Kako daš čustvom znanstveno ime za jezik?

Kako bo računalniški jezik iskal toplino?
Kemično? Lahko! Biološko? Lahko!
Atomske energije vročino? Lahko!
A srcà toplino?

Kako bo računalniški jezik iskal milino?
Kljub zamotani formuli za vse –
kako; kje naj jo išče?

Kako bi računalnika jezik iskal lepoto?
Z nešteti barvami preplavi ekran,
a lepote človeka, poštenega, iskrenega –
ne more ga najti v spominu barva računalnika!

Računalnik zapomni si,
če mu ukažeš, potem spravi, shrani, ogromno snovi –
a pozabiš mu ukazati, pa se vse izbriše, izgubi.
Naša duša vse hrani;
včasih bi bilo lepo, če bi kaj zbrisala,
da se nebi spomnila!
A duša naša ve, kot prosijo besede molitve:
"Gospod, nauči nas spet se smejati,
a ne daj nam pozabiti,
da smo morali tudi jokati . . ."

Zmanjka v viharju elektrike in računalnik utihne,
računalnik prisiljen molči,
a duša naša, v blisku in gromu viharjev življenja
zakoplje si nekaj v podzavesti globino;
človeku izbriše za dolgo,
ali pa za vedno, dogajanja vsa,
dokler amnezija ni ozdravljena, premagana . . .

Kako vprašaš računalnik za mnenje –
ali pa za nežnost?
Naj računalnik še tako računa, predeluje in formulira –
toplote, srca globine, miline in roke nežne
na ekran prenesti ne zna;
ne more! . . .

Vprašaj računalnik za barvo srca:
na ekran ti vrne neštete barvne odtenke Mandelbrotove skupine,
eksplozije eksponentne in kosinusove Julijine skupine;
pa ti povedati ne more, ne zna,
da srce je toplota barv in čutenja simbioza –
samo duša pozna barvo srca!

Ne, človeška duša ni samo računalnik.
Človeška duša je natančna
vesti višina,
vodena
z ljubeznijo neskončnega srca – Boga . . .

že opoldanski zvon zvoni ;

Rudnik

Kako se koplje ruda iz zemlje:
kako globoko, v kakšne globine
se podajajo za rude . . .
Koplje se s krampi, lopatami;
se vrta in prenaša,
dviga in odvaža . . .

Tudi iz nas se kopljejo rude, rude bogastva srca:
včasih z besedami,
drugič z udarci
in objemi . . .

Nekateri so prav hitri za odkopavanje rud drugega,
a ko prideš, rudar, v prošnji do njih, z lučko upanja:
podrt, zaprt za nas, je rudnik njihovega srca.

Ko misliš, da si najbolj sam;
ko misliš, da je tvoj dan najbolj teman,
čutiš, vročičen, varujoč dih hladan –

čutiš, spoznaš, da nisi nikoli sam . . .

Spoznaš, da izkopane, odvzete rude tvojega srca
nadomeščene so s toploto upanja,
ki bogatijo ure, dneve, leta –
ponovno množijo bogastvo v rudnikih življenja.

Slak

Včasih skoraj ni bilo njive
da slak ni ovijal po ječmenu in rži se –
potreboval je opore.
Prešibak bil je!
Slakov cvet sam ne more do sonca:
korenina
je predaleč stran od cveta. . .

Kot rženi rožiček,
slak lahko bi parazit postal
in tudi on rži hrane iz klasa jemal;
pa slak tega noče:
parazit ima svoje obrambne roge
in tudi svoje strupene solzé,
a sam se hraniti, kot druge glive,
ne more.
Parazit slak noče biti –
samostojno se more hraniti
in mora,
to je njegova naloga,
mora sam,
v svojem času, tudi dozoreti . . .

Ubegli cvet

Cvet se odpre
soncu v pozdrav in ob zatonu k počitku zapre.

Zakaj hoče k soncu hitreje, k soncu neugnano?
Sonce je zgoče tako . . .

Zakaj mora vse čutiti?

Zakaj se ne more pretvarjati?

Zakaj ni kot vsak drugi cvet, ki umirjeno ukazom narave sledi?

Čemu prenapenja moč, da je bližje ljubezni,
soncu – se opeče in trepetajoč v bolečini
omahne v brezčutno praznino noči?

Kako se praznina v cvetu širi –
vsepovsod,
kamor seže, se praznina votlo smeji!

Z jutranjim svitom spet skuša soncu naproti:
skrušen, utrujen;
z neznatno močjo, majhnim upanjem,
s strtim in zlomljenim stebлом,
s katerim ne more viharjem in teptanju kljubovati . . .

Sonce posije tudi na cvetje poteptano –
sonce je pravično!

Navpične poti

Vzporedne, navpične poti do neba:
vzpenjajo se po deblih dreves,
vijugajo po lianah pragozdov,
stopnjujejo po stopnicah stolpov;
dvigajo v zvonikih cerkva
in do skalnih domov gora –
a vse vodijo do neba . . .
približujejo se ena drugi,
se združujejo,
ko se od očesa oddaljujejo –
a če jim slediš,
spoznaš, da še vedno tečejo vzporedno . . .

V zakonu se eden preveč približa,
preveč spremeni v rasti kot drugi;
se preveč prikrojiti drugemu hoče –
ne delujeta več vsak zase:
izgubljeno je ravnotežje!

Sesuje se najvišja, najmočnejša stavba;
predlogo nagnjena drevesa so izruvana –
sreča zakona, brez vzporednosti ravnotežja,
je le senca dna praznega . . .

Kriki – zaman

Joka srce;
joka v globini bolečine:
zvija se v krču.
Zmanjšuje se, kopni,
kot zadnja lisa snega spomladi? . . .

Telo kriči!
Kriči z onemoglimi kretnjami;
kriči s krči,
kriči v boleči votli praznini . . .

V oholosti praznine odmevajo solzé –
z vsako solzo je praznina globlja!

"Čutiš vzdihe umirajočih želja?
Smrt želja je strašna! . . ."

Kličejo želje s prosečimi vzkliki brezupno –
zaman!

Želje se utapljajo v krikih srca . . .

Razdrto gnezdo

Vsaka bolečina iztrga bilko iz gnezda.

Samo še pajčevina.

Začne se trgati:

vedno več je zahtevano od sinice . . .

Ni več kaj trgati iz sebe:

prazna,

votla,

praznina obdana s pajčevino prosojnosti.

Ni več kaj dati . . .

Iz pajčevine gnezda

se sinica še ozira:

ne, ne tja . . .

Vidiš?

"Neodločna
si neverni vernici verjela –
v nasvetih je modre besede in dogme izrabljala
v ne nienem slu prevladovanja.
Kot optični prstan v vojnem času –
zakon krožnega polariziranja svetlobe v kristalu,
da je lažje in točneje zadeti nasprotnika,
tako uporablja neverna vernica
zaupane besede prijateljstva
za uničenje tvojega samospoštovanja . . ."

Pomni: "Lahko, zelo lahko je pretresti človeku zaupanje vase,
in vero,
a izkoristiti to v svojo korist in zlomiti človekovo voljo –
hudičevo delo!" *

Kako nizkotno!

"Si verjela lažni pravici:
človeka spremeniti v nekaj, kar ni?"

Ponižana,
zlomljena.

Ura obupa resnico pokaže.
"Spreminjati sočloveka nimaš pravice;
poglej sebe!"

Ne verjameš?
Le sebi
lažeš . . .

* Bernard Shaw

Smeh

Telo ječi –
nikogar.

Nič več zaupanja.

Zakaj?
Po tolikih lažeh
in prevarah,
izkoriščanju
in srca bičanju,
izgubljeno je zaupanje do vseh . . .

Po prevari "prijateljev" –
še manj zaupanja!

Zaupanje eni osebi,
samo eni.

Pa je oseba lagala;
se smejala
in se norčevala!

Bo tudi ta oseba
nekega dne spoznala,
da se je samo sebi smejala:
svojim nizkotnim lažem –
lagala in smejala se svojim očem? . . .

Smejala se je sebi –
svoji
samoprevari . . .

Mlin

Stoji mlin ob reki –
melje; dneve in noči . . .
Spomladi v grozeči reki bobni,
poleti se v vročini smeji;
v jeseni pod težo zakladov ječi
in pozimi, v ledenih oklepih, kolesa komaj vrti . . .
Kot človek: posluša,
sprejema in preglaša vrisk pomladi – mladosti;
se prestraši, ko nebo razpara blisk poletni –
v jeseni pod težo bremena kloni
in v zimi še upanja ni več v oči . . .

Mlin melje zrnje koruze, ajde, pšenice –
a človek premlevala v mislih besede:
sedaj ostre, krute,
potem laži krivice
in drugič spet boleče resnice;
* le včasih, kot za počitek, melje željé.

V mlinu ob reki daje pšenično moko – pšenica;
koruzno – koruza
in ajdovo – ajda;
a v mlinu človeka
je strašna zmešnjava!

Kakšna naj bi misel dokončna bila,
če je bolečina toliko krivice in želja skupaj premlevala?

V mlin človeka, veliko ljudi, in okolje prinaša
polne vreče, in še, in še, vreče bremena;
polne vreče, in še, in še, vreče težav semena –
vreče bremena težkega, težko razumljivega;
velikokrat – uničljivega . . .

Človeški mlin ne more vsega premlati –
uniči, zbrusi vse svoje mlinske kamne razsodnosti;
dokler nevidna roka ne ustavi
kolesa –
kamna –

zadnjega . . .

Puščava srca

Prosi srce:

"Zakaj je z mene zgrebena mehka prst?

Veter, postoj!

Uničuješ nežno novo brst!

Kje so drevesa,

ki so gozdove krasila?

Kje je trava?

Kljub dolgotrajnemu snegu je ostala?

A sedaj? Kje je trava?

Kje mehkega mahu blazina,

kamor bi utrujeni položil glavo da vročica bi minila?

Kje so pritajene stopinje živali;

življenje – dih pomladi?

Veter, postoj!

Približaš se tiho, rahlo, božajoče –

odpočiješ se za trenutek,

da v naslednjem gibu dahneš močnejše . . .

Približaš se tiho, a vendar glasneje;

rahlo, a vendar močnejše;

božajoče, a ne več umirajoče . . .

Počitek.

Približaš se glasno,

doneče;

močno in vihravo,

brez miru – drhtenje je uničuje . . .

Vse kloni pod tvojo močjô,

vihrano tvojo nočjô . . .

Veter, postoj!"

Išče srce zavetja?

Mu je za sanje namazan kos kruha?

Prsi so suhe.

Sonce oči zatisne, da srce k počitku leže . . .

Srce pozabi, kar videle so oči,

a kar je čutilo,

v pesek puščave je zakopalo . . .

Nezadovljen kipar

Oblikuje kipar po svoji volji;
oblikuje, kot si želi,
kakršen kip videti hoče!
Popravi del obraza,
ker čuti, da kip drugačen biti mora;
popravi lase,
ki v kodrih spuščajo do ramen se;
zareže v usta smehljaj,
a obraz se ne spremeni – zakaj?

Kipu oči pripre,
da zasenčene nebi videle . . .
Dvigne kipu roke, da v prošnji in hvali
za vedno bi se dvigale . . .

Dokončan je kip.
Zadovoljen kipar ni.
Preveč je podoben njemu samemu, sedaj vidi!
"Kipar, vedeti bi moral:
Izoblikoval samo obliko, podobo: sebe si!"

Le malokdo je zadovoljen s seboj:
"V primerjavi, kipar, s teboj –
oči niso temne nocoj!"
"V primerjavi, kipar, s teboj –
smehljaj sedaj je resničen, ni naslikan, kot tvoj!"
"S teboj v primerjavi:
kipa roke so dvignjene v prošnji,
ne v ukazu, kot tvoje –
kipa roke so dvignjene v prošnji,
ki nikoli tebi, kipar, vidna ne bo,
ker sebe spremeniti ne moreš – ne, nočeš: kako?"

Suženj – nikdar!

V stisku roke
ponudiš tudi del sebe;
za oporo rame
in poljuba opoj
si pripravljen darovati svoj obstoj? . . .

Šola življenja te bo naučila –
večna pravila:

Vsak je samo svoj gospodar –
vsak je samo lahko drugemu par;
a suženj –
čustveni suženj:
nikdar!"

Očala srca

Srce ima svoje oči.
Včasih se čudimo vsi:
skrite so njegove oči – kako vidi?
Približuje se oseba draga
in srce si natakne močna, rožna očala.

Srce vidi sedaj,
kar želelo si je tedaj:
lepoto, dobroto, smeh
in sijaj v drugih očeh . . .
S povečevalnimi stekli še išče
česar drugi ne vidi nihče:
vidi in čuti
kako pogledi so nežni;
vidi in čuti
kako objemi so topli;
vidi in čuti
kako okovi resnice trdno
ponujene dlani vežejo . . .

Včasih, kakšna škoda,
ko je bolečina prevelika,
srce si natakne – napačna očala!
Vidi in čuti samó
kar je hladno in mrzlo;
vidi in čuti samó
kar je prazno, žalostno;
vidi in čuti samó
besede ostre – krivico
in v pest stisnjeno desnico . . .

Katera očala bo srca želja jutri iskala?
Temna?
Ne, srce!
Od danes naprej, izberi samo rožna očala za vse!

odmeva v popoldanski učni uri...

Nebo in reka

V vetru se sklanjajo vrbe ob reki –
tišina,
mehka tišina:

reka zrcali v globini neba sinjino.

Barva neba določi reke barvo:

temno, ježno nebo –
reka bo odgovorila z valujočo sivino . . .

Jasno, čisto nebo –
in reka bo vtisnila v svoje valove modrino . . .

Obraz

Prsti berejo obraz.

Zapisujejo prsti vse poteze v spomin . . .

Prek' čela zdrsnejo v mehke lase:

**"Spominjaj se me!",
te nežno velé.**

Prsti iščejo lica sproščena . . .

**Kaj je napisano?
Izražena želja le ena?**

**Usta priprta v neizrečeni besedi;
trepetajo prsti v drhteči zmedi . . .**

Prsti ne morejo brati oči!

Oči lahko berejo samo druge oči!

Ponujena dlan

Žeja.
Strašna žeja..
Po razumevanju žeja.

Ponudi dlan vodé.

Samo trenutek še
in žeja
pogašena bi bila . .

Dvigniti se z zadnjimi močmi
do dlani . . .

"Dlan, kje si?"

Dlani ni.

Ni mogoče piti vodé.

Nemogoče!

Ponujena dlan se umakne . . .

Besede izbranke

Nemo besede zvené.
Šepetane,
izbrane
besede omame.

V spominu bedé,
v zoro novo hite . . .
Samo spomini? Ne?
Umorjene željé?

Mehke, sladke
prazne besede,
iz naročja upanja razsute
po brazdah njive
v leden objem zime . . .

Besede izbranke,
besede prevar, laži, izpljuvanke –
prazne,
izbrane,
šepetane
besede omame . . .

Iskanje

Nekoč, nekega dne
ko je v jutru vzcvetela pomlad,
dejal je, da mu lepo ob dekletu je,
da jo ima rad . . .

Potem, nekega jesenskega dne,
dejal je, naj pozabi njegove besede,
da si želi drugačnih besed kot jih zmore njeno srce –
njen glas . . .

In potem, nekega zimskega dne,
ko led vkoval vase je cvetje vse,
dejal je, da si zasluži boljše
kot njeno zmore srce . . .

Naj išče!
Našel bo!

Slišal bo
nekje,
nekega dne,
prave besede,
pravi glas . . .

Našel bo;
nekje,
nekega dne,
kot želi njegovo srce
tako, ki sledila bo samo na ukaz . . .

Našel bo;
nekje,
nekega dne,
kot bo velelo njegovo srce,
v ogledalu resnice

samo svoj obraz . . .

Na sodišču srca

Zaboli nas ostra beseda
pa je že hitro pripravljena v srcu obsodba.

Porotniki na sodišču srca
bi se lahko veliko naučili od človeka gluhega:
sliši ne,
pa poskuša drugače;
bere gibe,
bere v očeh luči in sence;
bere toploto blizu
in valove v srcu.

"Porotniki na sodišču srca
vzemite in spoštujte dar človeka gluhega,
pa sodbe ne bo odločila ena beseda!"

Zaboli osupljen pogled,
prebode ocenitve "pregled".

Porotniki na sodišču srca
bi se lahko veliko naučili od človeka slepega:
vidi ne,
pa poskuša drugače;
poslušaj natančneje ko beseda je bolj nežna,
ne ostra in glasna;
čuti in poslušaj, spozna –
kako le iskrena beseda
jasno sliko mu poda.

"Porotniki na sodišču srca
vzemite in spoštujte dar človeka slepega,
pa ne bo sodbe odločila lepe obleke ocena!"

Padle sence

Ovijajo sence željó.
Pada z njimi, pada želja v temó?

Ovijajo sence besedo –
nekomu ukradeno?
Ovijajo sence temó.

Iskre svetlé
dvigajo breme,
teže gorjé;
dvigajo iskre svetlé
mrtve, brez luči, sence,
sence teme – brez resnice:
sence grozeče . . .

Padajo nižje sence temé:
ukradeno lažno breme
sence moreče utopé.

Dvigajo iskre svetlé
plamene resnice . . .

Vozel

Smo ljudje kot vozli
v ribiški mreži;
povezani z daljšimi in krajšimi vrvmi,
a vedno zapletenimi vozli? . . .
Vodijo vrvi v trikotni obliki,
kot kvadrati in pravokotniki;
kot rombi in heksagoni,
a vedno povezani z vozli . . .

Mi, mi vsi,
povezani s prijateljskimi vezmi:
v paru, trikotniku in kvadratu –
povezani, kot v krogu . . .
Če je ena nit, ki vodi do sosednjega vozla pretrgana,
zavozlana, namenoma prerezana –
kaj ne čutimo tudi mi?
Kaj ne čutijo tudi drugi vozli?
Na vse nas več teže pade, isto je breme,
samo težje – zato rabimo več moči.
Nekateri vozli niso pripravljeni
z vso močjo pomagati,
težo razdeliti – tedaj moramo drugi
več teže, težje breme, prenašati . . .

Ena nova vez zaječi;
en vozle v tej novi celoti,
pa čutimo, zaječimo tudi mi!

Antene

Antena,
kako važna naprava:
uporablja jo vsaka radijska,
televizijska in vesoljska postaja.

Antena sprejema
in oddaja novice, poročila,
znake in merila;
sprejema in oddaja
brez razlik, nič ne spreminja . . .

So tudi ljudje sprejemne in oddajne antene?

So nekateri ljudje,
ki sprejemajo resnice,
zaupane,
oddajajo pa spremenjene novice,
laži in krivice?

So nekateri ljudje
kot radijske postaje:
na istem valu,
ob istem času,
v istem prostoru
govore drugačne besede,
drugačne novice,
spremenjene resnice
drugim ljudem, če jih ti slišati želé? . . .

Čebela

Čebela s pikom samoobrambe
ubije sebe . . .

Kako se naše telo v nevarnosti zavaruje?
Kam, kako bolečine skrije?

Nekateri blažijo bolečino z alkoholom,
tobakom,
ali pa z drago plačanimi mamili;
a lastno mamilo našega telesa je še bolj strašno:

"Endorfini so od lekarniškega morfija tisočkrat močnejše mamilo", *

da morejo ubiti zavesti bolečino . . .

Telo je v vojni s samim seboj;
telo, ki brani bolečine obstoj –
podzavestni ukaz telesa zmaga, o, joj;
a v svoji zmagi
ubije tudi samemu sebi, svojemu telesu, moči . . .

Kot čebela:
ko piči, ko brani se,
ubije sebe . . .

* Dr. Arthur Janov

Molitve

Slišiš, Gospod, neme prošnje?
Slišiš v krčih zvite roké?
Slišiš drgetajoče nogé?
Nevidne solzé?

Slišiš, Gospod, molitev otroka:
oče ohromel v pijači – mati zbolela?
Slišiš, Gospod, ihtenje otroka?
Dom je podrt. "Smrt, zakaj nisi že žéla?"
Slišiš, Gospod, molitev otroka?
V šoli: revščina ga je objela –
vedno nad njim je bedela . . .

Slišiš, Gospod, ihtenje otroka?
Z očmi nanj so kazali:
ni imel – visoke so vsote zase dodali . . .

Slišiš, Gospod, molitev otroka?
Slišiš, Gospod, pesem oltarja?
Slišiš, Gospod, težo denarja?

Na polju, Gospod, poje molitev otroka.
Trava, in reka,
pa vrba, in ptica
čuti zahvalno molitev otroka:
pred oltarjem blede obraze – skoraj prazna je krsta . . .

Slišiš, Gospod, težo denarja?
Slišiš, Gospod, pesem oltarja?

Čutiš, Gospod, zahvalno molitev otroka . . .

Vrtnica

Polna upanja drži vrtnica cvetne liste.
Vedno močnejše listi dehte.
Vedno bolj iz popka odvijajo se,
prosijo v sence:
"Sprejmite me,
cvet sem, ki morda osreči te . . ."

Želela je vrtnica v dlan,
želela vsak dan.
Želela je v mehki dlani se varno skriti,
se nežnim ustnicam približati –
topel dih čutiti . . .
Želela je biti del nežnosti.

So se želje uresničile?
So res dlani jo držale?
So res ustnice, tako blizu, skrbne besede šepetale?

Cvetni listi iztrgani so;
eden za drugim spuščeni na tla.

O, mati!

Otrok joče, mamó kliče . . .
Spominja se:
v nedeljo ni nehala jokati;
včeraj ni prenehala se smejati –
a danes: "Mami?!"

Oče otrokov rohni z očitki.
Večerje ni.

Mlada mamica nič ne vidi,
nič ne čuti;
topo v strop strmi:
nič ne vidi –
nič ne čuti . . .

Prosila je mlada mamica mamó svojo:
"Mati, ne morem več – tako neznosno –
vse je prazno . . ."

Ponosna mati hčer odrine:
"Ne delaj mi sramote!
Dobra žena ob možu ostane!
Mladi potrpeti nič ne znate –
hči, ne delaj mi sramote! . . ."

Mlada mamica nič ne vidi –
nič ne čuti;
topo v strop strmi.

"Ne delaj mi sramote!"
Brezsrčne besede trde,
preponosne matere,
so otroku mamico ubile . . .

Je to res bila mati?
O, ponosna mati!
Trda, neizprosna mati!

. . .

Mrtva mlada mamica nič ne vidi –
več ne čuti . . .

Košarica pahljačk

Zrela, srebrna,
s pahljačkastimi padalci napolnjena košarica;
se v jutranjo zoro klanja . . .

Niha, se umiri, se strese in spet niha –
prepuščena soncu in vetru, ki včasih močneje piha . . .

Smo tudi mi kot zrel regrat: se v vetru življenja nagibamo,
sledimo,

se v močnejšem šunku stresemo
in spet v miru zaživimo?

Zrellost jeseni prinese veter močnejši.

Iz košarice regrata trga pahljačkasta padalca s semeni

enega za drugim – sem in tja jih prenaša:

tu in tam v deročo vodò;

včasih odpiha jih v gorò,

v skal ostrino;

včasih na polje – na rodno zemljò . . .

So padalca kot naši otroci?

Moramo spoznati,

da niso naša last, da niso popolnoma naši!

"Veter življenja,
odnese jih na trdna,
rodovitna tla ! . . ."

Svinčnik

Pišemo,
rišemo –
svinčnik uboga,
kamor vodi ga roka.

Kot mi?
Smo kot svinčnik v roki nevidni,
mogočni.
v roki, ki piše,
oriše
naše življenje? . . .

Včasih se bojimo napisati
kar nam je narekovano;
včasih se bojimo narisati
kar nam je šepetano . . .

Zakaj nam roka zastane?

Smo samo svinčnik v roki,
v roki nevidni;
zakaj se bojimo zaupati ji?

Smo samo svinčnik v roki mogočni.

Samo ta roka nam narekovati sme –
ne drugi ljudje!

Stopinja

Noga obstane.
Stopinjo vtisne:
v snegu,
v blatu;
v drobnem pesku,
na obali,
na blazini mehkega mahu,
na ostrem kamnu –
v božajoči travi,
na sveže zorani njivi,
na vrtni gredi,
na stezi,
na skali v planini
in ob šumeči vodi . . .

Stopinja v snegu premine.
Zapade več snega: stopinjo pokrije;
sneg stopi se.
V pesku premine –
nov val jo zasuje;
v mahu: mah se poleže –
vstane;
nove brazde
zakrijejo vse stopinje . . .

Smo mi vsi kot stopinje?

Smo samo za trenutek –
potem pa je spet vse,
kot da nikoli ničesar dotaknili nismo se?
Ne,
mi nismo samo stopinja
v naslednjem hipu zbrisana!

Ne,
mi smo se dotaknili srca:
tam stopinja
je večna!

Matematika srca

Srce šteje, prešteva –
pa vedno pride do enakega zaključka:
dodaj srcu utrip še enega srca, ljubljenega,
in ne bosta utripala dva srca.

Kako – ne dva?

Eden in ena je pač dva:
a v matematiki srca ni pravila matematičnega –
dva srca utripata kot ena sama sreče struna.

Kaj ni srce hodilo v šolo
in se matematičnih pravil učilo?

Sedaj srce odšteva: več in več srce sebe da:
pa se ne čuti zmanjšanega;
ne, še več moči ima; večje je, čuti se povečanega!

A trdijo matematična pravila vsa:

če odvzameš eno stran od dva, ostane ena;
če vzameš od ene pol, ostane samo še ena polovica –
in če spet polovico vzameš, ostane četrtnina . . .

Naša srca –
več odvzameš, več zalog ima, več srce od sebe da,
večje je, več ima!

Kakšna je to matematika?

Mi vsi smo zmnožek srca našega
in src poznanih, ter srca človeka, tudi skritega;
nismo manjši, ker smo tudi del deljenja:
večkrat je srce udarjeno – bičano, razkosano,
več lahko od sebe da . . .
Na glavi stoji ta matematika!

Veseli smo, da srce šolske matematike ne pozna –
ali pa si napisalo je pravila svoja vsa?!

Pravila svoja, nam – nerazumljiva.

Še več kot višja matematika –
bolj zapletena kot srca matematične funkcije parabola,
ki se nikoli ne konča?

Ali pa infinitivna spirala?

Se večja in večja;

razširja –

nikoli dotakne se črte prejšnje – tja do neba;
do neskončnosti vsemirja ? . . .

Nerazumljiva – a tako lepa matematika srca!

Vse poti

Koliko ovinkov, zaprek, strmih klancev –
a vseeno vse poti vodijo – tudi poti znancev:
kam?

Tudi njegova;
čeprav se je izogiba.
Tudi njena,
ki si kupuje in plačuje boljšo pot.
Tudi njena pot vodi –
kam?

Tudi tvoja,
tudi tvoja pot vodi v večnost, kot moja . . .
Tudi poti vseh,
ki uživajo v bolečini drugih;
da, tudi njih.

Veš kje se bomo nekoč srečali?

Vse poti,
vse poti vodijo tja –
tudi tvoja!

Čudež

Gledaš neprijetne stvari:
so del tebe samega,
pa ne rečeš nič; ne moreš, ne smeš, si ne upaš . . .
Kot da si v polkoraku hipnotiziran –
ne, kot da si paraliziran!

Kača ti s svojim strupenim pikom omrtvi roke,
noge, možgane, srce –
kača te piči v trenutku samoobrambe;
a nekateri ljudje, besede nekaterih ljudi,
te paralizirajo z lažmi
in prevarami!

Kako naj stopaš po stopnicah do sočloveka srca,
če sta ti srce in noga paralizirana?

Včasih ti uspe, da dvigneš nogo
na prvo stopnico.
Presenetijo te spolzka, namazana tla
in podtaknjena skala,
da bi ti stopnica nedostopna ostala.

Še imaš voljo,
da postaviš nogo na prvo stopnico;
tudi druga sledila bo.

Padeš?
Ne, omahneš,
in kot pomlad spet dahneš . . .

Povrnjen ti je dar moči.
Slabi nameni ljudi
so ti z obrestmi plačani.

Čudež se zgodil!

Čudež, ko moč ti je dana,
da paraliziranih udov in srca,
z bolečinami prevar, gorja,
moreš po stopnicah
do neba . . .

Vidiš sence stezé?

Uspehi

Darujejo nekateri del sebe,
del toplote;
del bližine –
a vedno obdržijo več zase . . .

Nikoli v celoti ne darujejo, nikoli!
Vedno samo del, samo del sebe;
nikoli ne pozabijo nase! . . .

Morda imajo prav?!
Čemu popolnost; čemu bi darovali v celoti se,
ko potrebujejo vedno nekaj zase –
zase,
za drugo srce;
za polovico polovice;
za polovico polovične polovice,
ki v hrepenenju novega srečanja v jutri zre . . .

Njihovo srce –
uspe! . . .

Polnijo taki ljudje skodelice,
ljubezni kelihe,
a samo do četrtnine,
morda do polovice.

Še čakajo srca skodelice,
pol prazne,
na lepe besede?

Ne, polnijo se
v upanju svetlobe,
svetlobe sreče,
katere dati ne morejo taki, polovični ljudje . . .

Njihovo srce –
res uspe? . . .

Kupci

Denar ne more zakriti srca!
Denar ne more odplačati gorja!
Denar ne more do duše dna!

Tudi ljubezen, pravi Honore dè Balzac,
je goljuf – ponarejevalec denarja:
kovance v zlatnike spremeni
a včasih – ne, velikokrat pa zlatniki
v drobiž so spremenjeni –
drobiž malovredni . . .

Kupi vsak lahko ljudi
in njih mnenje
ter javno priznanje;
kupi vsak lahko za visoko ceno ljudi,
da stojijo ob strani,
ko se kupci žele uveljaviti . . .
Kupi si kupec za dobro ceno ljudi,
njih govorice moči;
njih zaupanja v besedi . . .
Ne more pa sebe kupec v srcu prepričati,
da kupljeni bodo ostali zvesti
do konca dni;
nekega dne,
mogoče –
premožnejši kupec ponudil bo vsote večje!

Se bodo resnice
na spomenikih življenja srečale?
Pomnite, kupci vsi:
hudobija in zloba zgradita dobroti
spomenik še višji, visoki –
ne vidijo ga vse oči . . .
Spomenik visoki,
pravični.

Lovci na srca

V Novi Gvineji so včasih živeli lovci,
lovci na človeške glave – pomisli!
Kruti – a manj krvoločni
kot današnjega časa nekateri lovci.
Lovci na človeške glave so prav hitro ubili žrtve
in niso umirale v trpljenju dolge dneve . . .

A nekateri lovci današnjega časa so lovci na človeška srca!

Žrtev ujeta –
živi naprej, verjame, upa, trepeta . . .
Igra se lovec z žrtvami
kot z igračami!
Danes se spet igra z novo žrtvijo; prijetno, zaupljivo –
kot ji govori: nenadomestljivo . . .
Imel je žrtve take tudi prejšnje leto –
in predzadnje tudi, in pred tem še eno;
v nakit vso odeto, kot ptico veselo,
dokler si v poletni vročini ni zlomila krilo.
Prejšnji teden je lovec spet novo žrtev ujel;
z nežnimi besedami nje srce je vzel;
iz svetlih kodrov kito ji splel,
v samotnih dneh ji pesem je pel;
potem pa, kot cvetu, je vodo odvezl . . .

Lovcu na srca
delujejo strasti lova kot mamila!
Mamilo je v strasti in uspehu lova –
žrtev je z besedami nežnimi ujeta,
s strupeno ostrimi je ranjena –
tedaj žrtev ni več zanimiva!
Kako lovec rani z besedami –
tako nežnimi, pa tako strupenimi,
dokler žrtev ne zdrsne na tla,
ranjena, umorjenega srca . . .
Kako čudna je igra lovca:
lovec ne more brez žrtve biti;
brez uspeha lova in strasti –
tega ne more opustiti!

Kako se narava s takimi lovci igra!
Ne morejo brez žrtve biti!
Vedno znova spoznavajo,
nemoč svojo z žrtvijo ponovno,
umorjeno – priznavajo . . .

Ne morejo brez igrače – žrtve biti;
a tako jo hočejo – ne, morajo: sovražiti . . .

Mumija

Kako so Egiptčani
shranjevali telesa umrlih ljudi:
ne vseh; samo faraoni, najbogatejši,
nauglednejši, so si to privoščili . . .

Nešteti sužnji
so šli živi v piramide grob z njimi.

Kako so bogataša telo mazili
in z zlatom prekrivali!

Kaj so verjeli,
da so shranili – olepšali, skrili?

So bogataša krivice morali skriti?

So njegove oči lažne morali zakriti?

So blato podplačanih govoric morali umiti?
Tedaj so bili sužnji nesvobodni –
kot živina, na sejmu, kupljeni.

Tudi danes živijo nekateri taki bogataši!
A sedaj so pripravljavci mumije prostovoljni!

Sami izberejo si,
da so za laži plačani;
za krivico,
mislijo,
z denarjem umiti –
mislijo, da so pred pravico varni, skriti . . .
Ubogi, ne vedo,
da pravično srce je nedotakljiva mumija!
Srce ne potrebuje zlatega oklepa.

Srce ne potrebuje mazil in olja,
da ostane za vedno v srcu sočloveka!

Srce je nevidna,
za vedno ohranjena,
z zavoji spominov ovita,
v lepoto resnice skrita,
samo poštenim očem očita,
večna mumija . . .

Marionete

Prihajajo lutke na oder samé?
Ne, lutka jih usmerja in niti vleče.
Vsako lutko na oder privabi,
vodstvo obljublja ji, jo varuje in prepreči,
da se družila bi z drugimi lutkami . . .
Vsaki lutki hoče samo on niti usmerjati!
"Klanjaj se mi!" in potegne vrvico vse;
govori besede namesto nje
in usmerja njene gibe – vse njene korake;
včasih prežene bližajoče oblake . . .

Ko si lutka druge lutke zaželi,
zaplete, zaveže njene niti,
da do drugih lutk mogla ne bi –
ne more marioneta besede izgovoriti:
preveč je raztrosil laži . . .

Drugo lutko na oder povabi z lepimi besedami,
z nežnimi, vabljivimi nitmi –
v središču odra jo predstavi, zanjo govori . . .

Vleče niti bližine;
igra se z nitmi topline.

Noče mu marioneta slediti voljnó?
Lutkar potegne niti trdó,
presunitljivo ostró
in uničljivo . . .
Zaplete ji vrvico vse;
po celem odru raztrese svoje besede
in jo odvleče za zaveso.

Spoznanje pretrga sunkoma niti vse.
Ne morejo načuditi se marionete.
Proste?

Sedaj razumejo vse.
Zakaj more lutka vleči njih niti?
Razumejo: samo zato, ker ne morejo hoditi – ohromele;
ne morejo govoriti – onemele;
ne morejo, strte, stati osamele.
Samo zato njihove niti tako vleči more.

Čuti se lutka tako močan,
a ne spozna, kako nizko pada – sam . . .

Blazina

Težka,
utrjena glava omahne.

Ponudi se blazina –
blazina mehka, nežna,
s puhom in perjem polnjena.

Kako kliče,
vabi vase željó,
boža ranjeno srcé,
briše skrite solzé –
šepeta tople, sladke besede . . .

Težka,
utrjena glava zaupno v blazino omahne.

Ponujena blazina,
s puhom in perjem polnjena,
glavo in srce vase vklene.

Vklene vase
ranjeno srce,
strne v verigo skrite solzé
in šepetane lastne besede –
a samo do drugega dné . . .

Blazine puh in perje
spremeni drugi dan se v kamenje,
trnje;
glavi, srcu se odmakne:
s trnjem glavo v tla obrne;
glava ne vidi več luči –
s težo kamnov srce udarja, stre –
zdrobí . . .

Uboga blazina!

Puh in perje –
sama,
sebi
trnje, kamenje
ostane . . .

Ptič Lammergeier

V jutru se dviga ptič Lammergeier ob pečinah –
ves se preda vetru v skalnih strminah . . .

Nenadoma kost opazi;
bela se v soncu blešči,
v grozi preteklosti ječi,
na vrhu pečine zapuščena leži.
Spusti se Lammergeier do kosti
in jo pobere s kremplji,
pa spet v višine odleti . . .

Lammergeier ve, da mu bo kost hrana le
če je zdrobljena v majhne koščke . . .
Visoko Lammergeier se dviga;
skala pod njim se manjša –
komaj je še vidna.

Lammergeier ptič kost bo spustil
in točno na skalo, po zakonu gravitacije, ta bo treščila –
se v več kosov zdrobila .

Kost prosi ptiča srčno:
"Drži me, drži me trdnó,
da ne bom razkosana na tisoče kosov . . .

Ptič, ne moreš?

Ptič, ne smeš?

Bojim se, da ne bom nikoli več del enote:
vsak del svojo bol vpije . . .

Slutim – utihnejo?

Ne vpijejo več deli; nimajo več moči –
samo še ječijo . . .

Že v samote bolečini umirajo . . ."

Dvignjena kost je visoko pod oblak;
v trenutni sreči sledi v polet vsak –
oslepì za resnice korak;
dokler ne postane tovor težak,
ki ustavlja polet višje v oblak . . .
Zaupaj kost v višini sreče;
pa iz zraka višine dušljivo mamljive
spuščena je na skalne ostrine.

Ogledalo

Ogledalo kaže
tvoj pravi obraz!

Smo mi vsi drug drugemu ogledala?

Ogledalo pred teboj stoji.

Rečeš nekomu nekaj slabega,
bolečega –
ogledalo besede vrne:
"Tako se ta trenutek ti počutiš –
tak si!"

Ogledalo pred teboj stoji.

Rečeš nekomu nekaj lepega,
veselega,
toplega –
ogledalo ti besede vrne:
"Tako se ta trenutek ti počutiš –
tak si!"

Ogledalo pred teboj stoji.
Stoji vedno,
vsak dan!

Kaj boš rekel jutri?

Ogledalo čaka,
da spet besede vrne ti:
"Tako se ta trenutek ti počutiš –
tak si . . ."

V zarji večerne meditacije

Svilena veriga

Ljubezen je kot cvet:
vablivo vabi,
samoto svetli,
z ljubečo toploto bodri . . .

Ljubezen je kot oljenka:
gori,
dolge noči;
a če nihče ne priliva
olja razumevanja,
ugasne za vedno in molči . . .

Ljubezen je kot svilena pentlja:
te nežno objema,
tesno zavije,
z nežnostjo oblije,
v vozle ujame in zavije . . .

Ljubezen je kot veriga:
ne moreš se je rešiti.
Vedno tesneje te stiska in vklepa –
ne moreš uiti:
te v verigo svilenega vozla zaklepa . . .

Prerana pomlad

Pogumno je list vzbrstel,
v svojo nežnost je veter ujel –
v pomladni dan pesem sreče je pel . . .

Veter je v pesem melodijo šepetal,
v toplih nočeh se z listom igral;
v deževnih dneh z njim trepetal . . .

A list se je moral zmotiti:
ni bilo še pomladi!

Včerajšnja jutranja zora –
stroga, kazala je brez odmora,
kako potrebna je listu opora!

Pa list še ni razumel.
Pomladne pesmi glas je onemel –
topel veter je oledenel!

Danes spet, današnja zora,
še strožja, kazala je brez odmora,
kako potrebna je listu opora:
opora korenin;
močnih, zdravih korenin tišin.

Kako potrebna je listu opora sonca z neba višin –
opora moči srca globin . . .

Tek

Kam se ti mudi?

Tečeš s prikovanimi nogami.

Tečeš,
da te ne vidi prazna planota.

Tečeš,
da te ne čuti samota.

Tečeš,
da te hitreje sreča dobrota.

Tečeš,
ker iščeš miru.

Tečeš,
ker se želiš vrniti k upanju . . .

Bledi angeli

Smo nekateri včasih talci,
talci ljudi,
ki vedno morajo prevladovati
s svojimi zvijačami
in kazati svojih besed moči?

Smo nekateri včasih talci,
talci ljudi, ki so kot blede angeli?

Bledi angeli ostanejo samo toliko časa dobri,
da jim žrtev upa vse zaupati,
potem pa blede angel izgine, popolnoma zbledi . . .

Kaj smo ujeti v mreže laži,
z zvijačami zavezanimi očmi,
zaklenjeni v ječe teh ljudi,
ki morejo vse zaupano v puščico in bič spremeniti,
da talce bičajo in globoko morejo raniti?

Šopek jeseni

Rože
jesenske –
bohotne
spominjajo na dneve samotne:
po toploti poletja
vedó,
da je večer;
vedó,
da je končan nemir;
vedó,
da na zemljo pada noč;
vedó,
da je metulj za vedno odletel proč . . .

V ledu jutranje slane,
v objemu megle vse obdane,
ob prvih žarkih sonca
v cvet zdrsne kaplja
rose.

Kaplja rose se kot cveta solza zaiskri
v spominu na minule
poletne dni
in noči . . .

Cvetje s spomini –
zbrano v šopek jeseni . . .

Blesteča nagrada

Diamanti –
v groba skalnatega temi
molčijo,
čakajo –
brez luči . . .
Gledaš skale:
puste,
hladne,
brezbrižne
v globino neskončno segajo . . .

Ne moreš vedeti kaj skrivajo!
Ne moreš jih soditi!
Kot ne moreš soditi
draguljev po škattici, v kateri so zaviti!
Kot ne moreš soditi
človeka po obleki
ali hiši imenitni . . .

Tudi diamanti narave so skriti!

Ne sodi skale,
ne sodi globine,
ne sodi trde lupine!

Morda –
prav v sredi najtrše skalnate lupine
čakala bo zgoščena, kristalno urejena
blesteča nagrada ogljikove –
diamanta
prvine . . .

Večna posojilnica

Narava, naša posojilnica:
nikoli zaprta, vedno pripravljena . . .
Vedno ti je nujeno: nikoli popolnoma, nikoli za vedno –
vedno mora biti spet vrnjeno . . .
Čutiš: nekaj ti je posojeno, darovano –
pa daš zato drugje.
Ne moreš, če čutiš utrip narave, ne moreš obdržati zase;
moraš darovati nekje, nekaj, komu; moraš darovati,
če ti je dano silo narave čutiti – del večnega kroga biti . . .

V tem krogu se vedno daruje
in vrača;
nikoli ne skrije
in spravi samo zase.

Pomni:
vse vrneš!
Kar imaš najraje
boš moral najprej vrniti!
Ljubljene osebe?
Saj niso tvoje!

Poglej mrliča!
Kaj s seboj v grob odnese?
Denar, dragocenosti, velike hiše?
Nič, prav nič ne vzame . . .

S seboj nese samo svoje spomine,
želje – srce . . .

Kar drugim daroval je,
daroval v njih srca, v njih tako raste,
razširja se, živi . . .
Zakaj ne razumejo vsi?

Vsi, prav vsi bomo vse izposojeno za čas našega življenja
vrnili!

Kamni?

V Firencah, v cerkvi Svetega Lovrenca,
stoji kip Michelangela
in nemo govori:
"Hvaležen sem, da sem iz kamna . . .
Ne zbudi me
dokler na svetu prevladujeta krivica
in zlobe zmaga!"

Kamen ne čuti več bolečine;
kamen ne čuti več topline:
v napadu hude vročine
in ledu ne-miline
razpade,
se zdrobi –
v pesek in prah spremeni . . .

Veliko ljudi ve za bolečino.

Vedo tudi, da pot v pravo toplino
vodi samo po poti boleče resnice,
z udarci krivice –
pot v resnico edino? . . .

Tančice

Slepa tema.
Zavita luč sveta.
Težka tema.
Temna tančica srce pokriva.

Moreča tema.
Temé krila
tró moč upanja?

Srce dviga slepo,
morečo temó.
Srce odmakne tančico mehkó.

Ko obraz zledeni,
ko vzdih onemi,
ko se zadnjič zapró oči
srce dvigne tančico zadnjo;
jo spremeni v svetlo,
gorečo,
žarečo, krono blestečo . . .

Ples solza

Človek upa,
da bo plesal v utripu ritma,
ob pesmi ubrani,
v melodiji srca
do konca življenja –
pa ni vedno ta pesem izbrana .

V letih prevaranih želja,
v letih praznega upanja,
se plešišča posoda
je s solzami napolnila . . .

A kot da bi se "mlaka v studenec spremenila" *
resnica spoznanja
bo človeka razvedrila . . .

Solzé
se v ples spremene!

Je ples solza
neizmerna sreča;
sreča zdrobljenega srca?.

Kjer luč mogočna
se je dotaknila solza,
jih je v ples spremenila –
za vedno v svoj objem upanja
in zahvale vklenila . . .

* *Pater Bazilij Valentin*

Na krilih luči

Znanstvenik Einstein je želel vedeti,
kako svet bi izgledal,
če bi na žarku svetlobe potoval –
tako hitro svetloba potuje,
se nič ne ustavi,
zadržuje,
ne odpočije;
vedno hiti,
v trenutku tisoče kilometrov Zemlje osvetli . . .

Potujemo v sanjah tudi mi?
Potujemo sredi noči,
ko vse je mirno, ko vse spi,
ko si želimo do oddaljenih krajev, ljudi?
Potujemo tako v soju jutra,
ko nas pretrese žalostna novica
in smo v trenutku v srcu prijatelja?

Antares zvezda,
štiristodvajset svetlobnih let oddaljena,
več kot dvestokrat večja od Sonca,
deset-tisočkrat svetlejša –
tudi ta zvezda nam je dosegljiva . . .

Potujemo na krilih svetlobnega žarka –
sledimo sanjam naših želja;
osvetlimo žalostne,
otožne silhuete,
ki jokajo samé;
pobožamo razbite templje želja,
da v njih zasveti mavrica;
stopamo do meja,
kjer žari svoboda . . .

Sledimo sanjam želja;
potujemo,
na krilih žarka luči od srca
do srca . . .

V melodiji harfe

Strune harfe v melodiji pojo –
z mavričnimi zvoki plešejo.

V spev se dvigajo,
se kot žarki zlivajo –
ne, se kot kristalne kapljice usipajo,
kot drobni dragulji blesteče pojó,
vabijo . . .

"Kam dragulji, kam hitite?
Ustavite za trenutek se!
Počakajte! . . ."

Saj smo med njimi;
vsi smo posuti z drobnimi, mavričnimi biseri.

Zahvala za strup

Nikomur ni moč dana
oceniti kvaliteto dragulja
zavitega!

Ne sliši vsakdo nasveta:
"Po srcu izbiraj si človeka –
naj ne sodi ti ga obleka;
v lepi obleki čestokrat,
skrit' je najbolj strupeni gad!" *

Pa,
brez gadovega strupa,
človek ne spozna dna obupa,
ne silne moči upa .
Čuti, kako mu je podaljšana
resnice življenja najemnina . . .

Razume:
ko umira v obupu,
ko vse se utaplja v gadovem strupu,
mu je dano piti
novih moči.

Novih moči
iz resnice luči –
dano piti moči iz mogočnih dlani!

* *Ljudski pregovor*

Njiva

Orje spočite njive orač spomladi;
orje globoko, počasi.
Vsaka gruda se obrne voljno
v upu, da nudi blazino semenu udobno.
Njive, ena za drugo so zorane:
pripravljene,
voljne, osamljene . . .
Le tu in tam se jih s krili dotakne lačna ptica.
Čakajo semena;
semena rži, pšenice, ječmena . . .

Pa orač seje plevel.

Misli, da njiva ne ve,
ne razume;
da čuti ne . . .
Plevel ozeleni,
pa orač njivo krivi,
da ni rodovitna,
da je lena,
da noče roditi njemu,
ko vendar ve, da pričakuje pšenice . . .
Plevel seje,
od njive zahteva pšenice!

Smo tudi mi njive?
So naša srca njive?

Orano je po srcu,
orano globoko;
posejane so prazne besede,
besede laži in pretvare.

Je to vse
kar zmorejo nekateri sejati?
Je to vse
kar hočejo nekateri sejati?

Prevare –
ne, ne vračati;
pšenice pa ni lahko dati . . .

Magnetni mehurčki

Sila v atomu,
sila v vesolju –
privlačnost, sila magnetna, beži na obzorju.

Smo tudi ljudje magnetni mehurčki:
tvorimo družino,
strnjeni smo v skupnost,
združeni smo v narod?

Z enakimi željami ljudje
se družijo v zvoku večerne zarje;
z enakimi nazori ljudje
se družijo z utrip jutrzanje rose;
z enakimi razlagami ljudje
se družijo z obljubami novega dne;
z enakimi vrednotami ljudje
se družijo kot pomladno brstenje zemlje . . .

Magnetni mehurčki;
a namesto magneta
druži nas močna sila –
naša želja,
naša volja;
sila upanja – srca.

So srca del velikega magnetnega mehurčka – srca,
katerega sila je neprekinjena,
večna? . . .

Neslišni most

Most od trenutka do trenutka.

Trenutki,
na nitki večnosti nanizani
v govoric nemi.

Polzijo solze želja
po oknu neba
v zvoku nemira?
Kje si, prosojna luč jutra?

Ustavi, o, vsaj za trenutek se, čas!
Ni dovolj topel glas?
Ni dovolj zoran obraz?

Lok nevidne reke vprašanj –
neslišni most sanj,
hrepenenja trepetanj,
napet v bogastvu spoznanj
zlije trenutke v en sam utrinek zvezdnatega neba,
v en sam lesk plavajočih diamantov planktona,
v en sam dih – utrip srca . . .

Neslišni most vprašanj
vliva v reko spoznanj
utrinke bogastva sanj . . .

Ples srca

Kakšen je ples srca?
Plapolajoče krilo?
Trepetajoča senca?
Svoboda misli in lepota ritma?
Kakšen je ples srca?

Srce ne more brez soplesalca!

Srce in duša skupaj plešeta.

Jutro utone v solzah rose –
srce in duša objameta se . . .

Srce trepeta v ritmu želja –
duša vodi korake:
med visoke oblake;
v zibajoče valove morja
ali pa med strme pečine gora.
Ponudi roko –
srce sledi željam v prijazno oko
in se nasloni na prijateljsko ramo.

Ples srca,
so plapolajoča krila upanja
v trepetajočem soncu želja.

polni se naročje...

Pšenični klas

Mezopotamci
so travo udomačili –
v pšenico spremenili.

Smo tudi mi kot trava, ko smo rojeni?

Nas življenje spreminja?
Nas življenje obdeluje od jutra do večera –
nas vsak dan hrani in vzgaja,
da ob večeru ne bomo samo trava?

Je pšenični klas kot naše srce?

Bolj je klas poln,
zrel,
bogat,
težak,
prej se skloni,
prej se zlomi,
prej pade na tla . . .

Telo gori

Toplota, skrita,
po celem telesu sedaj je razlita;
objema dele, ki so še hladni bili –
bili prazni, mrtvi;
jih budi.
Toplota se privija k hladni praznini . . .

Praznino je objela toplota;
kako se v eno združujeta:
toplota in praznina.
Sedaj se dvigata,
širita,
v ozko ostrino plamena družita.

Celotno telo tli;
ne, gori
ovito v svetlikajočem slapu zvezd vročici.

Gori,
celotno telo gori,
gori z želja plameni
v obroču luči. . .

Polno naročje

Večeri se . . .

Nabrano bogastvo polni naročje.
Bogastvo spoštovanja
in ljubezni do sočloveka;
bogastvo spoznanja,
da še srečaš človeka dobrega
in poštenega,
ki svobodo misli in mir v duši ima –

naročje polno s pravico do življenja . . .

Naročje bo zahvala
za neštete preizkušnje napolnila;

naše življenje

in darovanje

bosta roke vse

v zahvalo sklenila . . .

Nebesa?

Jok brez priče, brez solza;

jok s skelečimi kapljami obupa. . .

Utripajo želje
v velikosti hrepeneče toplote?

Drhti srce,
predramljeno iz mamljivega vrtinca praznine pekla;
vzdrhti ob nemiru upanja
in se nemo srcu zaupa,
kjer se ritem utripov, in večne topline melodija
ujemata . . .

Kelih topline

Kelih se polni s toplino zvestih oči . . .

**V globini:
otrpne srce;
onemi glas;
onemogle so roke –
ustavil se je čas . . .**

**Ni besed –
ne da se opisati sreče.**

Besed ni lepih dovolj za opis sreče drhteče . . .

**Nekje, v višini neba
poje neizmerna sreča srca . . .**

**Zadnja
želja**

Zadnja
stopinja
naj
ustavi
se
v koraku
plesa
upanja;
zadnji gib roke, naj v stisku zahvale omahne,
v zahvali za vse preizkušnje in darove;
naj
srce
otrpne
v objemu
darovane
toplote,
in oči
naj
zró
v neskončne
plemenitosti
zvesto
okó.

Epilog "VSE POTI"

**Jutranja rosa se še blesti –
že opoldanski zvon zvoní;
odmeva v popoldanski učni uri . . .
Vidiš sence stezé?
V zarji večerne meditacije
polni se naročje . . .**

MOJE NAROČJE

V naročju rose

Mamin dar

Osem hčera,
deveti sin – jaz sem osma.
Revna družina.
Mama nas je hranila; kako, še danes ne morem popolnoma razumeti.

Drug za drugim smo mi, otroci, sušili njene grudi;
še zadnje grizljaje je hotela z nami deliti.

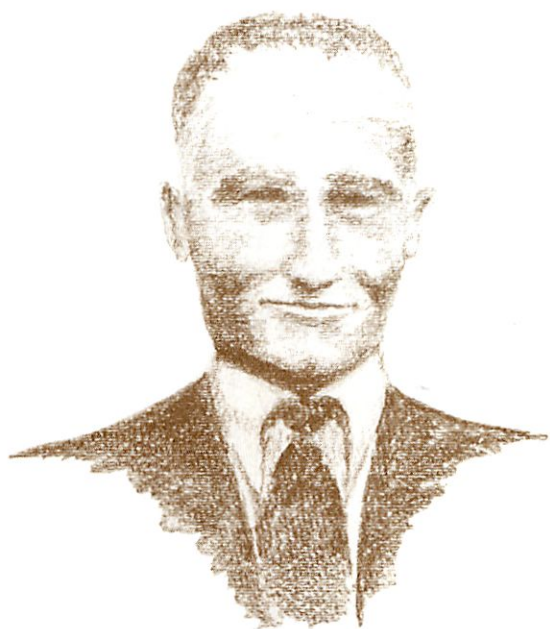
Dala nam je ogromno:
življenje.
Režala nam je vsakdanji kruh duši:
ljubezen in spoštovanje resnice –
vestno, vsak dan.

Spominjam se utrujenega obraza,
kjer so neštete skrbi
in življenja udarci
leto za letom za končno žetev orali . . .

Globoka bol, dolgotrajna odpoved,
bolečine, strah in obup
so njeno notranjost razjedali,
njeno dušo v senco strli,
ki nas je vse nemo sledila,
in s pogumom in močjo
varujoče ovila.

Do zadnjega diha je njeno telo kljubovalo,
telo štirinajstega otroka v njeni družini,
v strahotni bolezni;
z zadnjimi močmi je njeno srce drgetalo
v skrbi za bodočnost našo,
dokler ni premagano onemoglo.

Kako bogat je njen dar!

Atov dar

Mačeha je atu v letih mladosti, kako ne biti otrok, ukazovala:

nežnost mu je tuja bila
in mami, in nam,
pokazati ljubezni ni znal,
ki je bila njemu nekaj, česar nisi razkazoval.
Rano je odhajal na delo
v snegu in znoju poletja – videli smo ga samo
ko se je vrnil: vedno brez srečnega smehljaja,
da nas je vesel.
Bil je seme našemu rojstvu, pa smo doraščali
brez čutene dobrodošlosti.

Sam je stal vedno:
če smo se mu približali,
smo se njegove moči prestrašili
in se ga bali,
se umaknili
in spet poguma za korak v bližino zbrati poskušali.

Ponos, težke misli –
zaprl je pot veselju sebi,
ko je poti majhne vse,
ki so nas k njemu vodile,
posul z ostrimi kamni,
ob katerih smo se spotikali
in padali;
spet vstajali
in do njega poskušali . . .
Brez ene noge po imputaciji,
ponosen,
sam,
si je življensko nit končal,
katero je s krikom v naša srca pretrgal;
nam moč daroval –
in v samoti ugasnil.

Dar najstarejše sestre – Francke

Francka,
tako mlada,
služit' si k maminim sorodnikom šla.

Služila si, Francka,
pri Tinčkovih, da je nam mama
kruha dati mogla . . .

Preveč dela je pri Tinčkovih bilo,
pa nisi več mogla v šolo:
skrbela si za Tinčkove otroke, njih besede poslušala,
ko so njihova usteca mamo klicala –
v srcu pa si jokala.
Ponujala si Tinčkovim na mizi polne sklede
in za ves dan dela
si prejela
tudi nekaj moke,
za kruh – za nas,
mlajše sestré . . .

Francka, že tako mlada
si se za nas, druge,
mlajše, darovala;
svojo bolečino skrila,
da sta mama in ata lahko nas hranila . . .
Francka – mlada služit' si šla:
prostor nam –
meni tudi darovala,
da sem lahko pri mami ostala . . .

Lepotam besed si me predstavila:
knjiga je vedno tvoja prijateljica bila.

Pesmi, romani, življenjepisi in raziskovanja –
k njih skrivnostim si me vodila,
da, lepih besed in žejna znanja,
sem se rada učila
in njih bogastvo spoštovati začela.

Francka, z možem Vinkotom,
hčerko Olgo in sinom Romanom,
si v kruha spoštovanju
in življenja nadaljevanju
kot ljubeča stara mamica
v spominih na otroška leta
spet zaživela . . .

Dar druge sestre – Ivanke

Ivanka, tvoje oko
kot fotoaparata leča je bilo:
vedno iskalo lepe motive,
pobožalo ljudi, naravo – vse žive . . .
Fotografirala si in dodala svojim slikam občutke toplote,
sreče, revščine in dobrote;
a vedno sočutja zvoke.

Med drugo svetovno vojno, v strašnih letih, si majhna bila –
strah in revščina ti igrač nista dala;
prehitro si dorasti morala,
pa si zato meni, ko sem majhna bila,
punčko in voziček darovala:
dala si meni,
kar sama nisi nikoli imela!

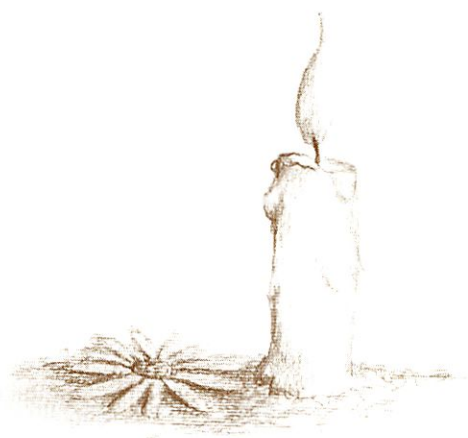
Ivanka, pregovore in pravila,
si v verze zlila,
in z njimi liste spominske knjige prijateljem polnila.
Tvoje strani so lepe risbe,
risane in barvane, za vedno krasile . . .

Ivanka in mož Stane;
zgodaj sta čutila udarec usode,
ko je šestletnega sina Borisa, ko je po mleko šel,
cesta ubila,
mu prsi zdrobila . . .
Uboga Ivanka –
na grobu Borisovem si omedlela.
Borisova smrt ti je čopič ustavila:
mavrica se je v sivo praznino spremenila . . .

Pokazala si mi, Ivanka, kako življenje kot sveča govori:
včasih komaj še brli
in potem spet kot močan plamen zagori –
vedno luči, upanja nudi.

Po letih praznine, upanja,
rodili sta se vama hčerki Vesna in Betka;
pa si izgubila v bolezni tudi moža
in sedaj, vdova,
si tudi že stara mamica.

Kdaj boš spet pregovore in svoje želje,
v prijateljev in znancev spominske knjige,
povezala v klasje? . . .

Dar tretje sestre – Mici

Nisem Mici poznala – ne videla;
kot sedemletna deklica
je umrla . . .

S cvetjem okrašeni
so bili nešteti grobovi –

nekateri tako majhni,
z majhnimi križci . . .

V njih pokopani majhni otroci,
še mlajši kot Mici . . .

Dolgo nisem njenega daru spoznala . . .

Pogum mi je Mici darovala:

večkrat sem mirna
s cvetjem in svečko njen grob ob kapelici lahko obiskala . . .

Dar četrte sestre – Pavle

Pavla,
temnolasa, temno-oka;
življenje ti je dalo malo sreče – več joka . . .
Željé in bolečine
si skrila v cvetje,
povrtnine . . .
V njih rasti čutila si del sebe;
čutila z njimi, kako so rastle,
cvetele,
semena in plodove rodile . . .
Na oknih vedno nageljni, begonije,
kaktusi, petunije –
pod oknom študenti, cinije, vodenke,
astre, vijolice in potonke . . .

Svoje solzé si skrila v cvetove –
v zvončke in šmarnice
sredi gozdne jase;
skrila v njih spomine želja
in upanja.

Vpletla si solzé
v vzorce pletene,
kvačkane,
v gobeline
in prtov vezenine;
z vsakim vbodom si globlje zakopala bolečine –
z vsakim vbodom se je bolečina lepše
spreminjala v liste,
cvetove – srce;
mene obdarila z utripom narave . . .

V prometni nesreči si zlomila hrbtenico
in hoditi začela s svojo močno voljo –
mož Jože ti je vedno bil v oporo . . .

Dve leti in pol desnice nisi mogla uporabljati;
a po uspešni operaciji,
si se lani,
najprej sama,
čisto sama,
pokrižati
mogla . . .

Dar pete sestre – Vere

Vera, tudi tvoja mlada leta
več s trnjem so bila kot s cvetjem posuta.

Moja birmanska botra,
si mi prvo, čisto mojo, obleko kupila.

Vera, v čudežno zdravilo gora –
kot Johanne Spyri "Heidi" si verjela;
verjela v uspavajoče valove morja,
v gozdov šepetanje in blazino mahu mehkega . . .

Vera, darovala si mi,
predstavila si mi drobne stvari:
mavrico v kaplji rose,
metuljev nežne tipalke
in njih krila skrbno urejena.
Vodila si me med poljsko cvetje:
med logarice, perunike, kukavice,
kukavičje luč'ce in orlice,
med rumene kalužnice, zlatice
in ivanjščice bele; opozorila si me,
kako v njih rumenih košaricah v sredi
"pirentin" strup tiči,
ki še dandanes muhe omamlja, usmrti;
in kako v cvetu sončnice se sonce zrcali –
v venčne liste žarke svoje zavije
in energijo v semena skrije.

Besede tvoje, vedno tihe in nežne
so me na metulja spominjale.
Delo, vedno natančno tvoje;
pretipkala si maturitetno nalogo zame –
delo tvoje,
me spominja na simetrično,
točno,
satje
čebele . . .

Srce tvojega skrbnega moža Ludvika
si je zgodaj zaželelo počitka in ostala si vdova;
Dušan in Rok,
sinova,
sta ti v uteho, pogum in luč ostala.

Vera, slišiš še vedno gozdov šepetanje?
Vidiš še vedno na polju metulja kril trepetanje?
Vera, čutiš še vedno njiv darovanje?

Dar šeste sestre – Tončke

Dolge, svetle kite,
tebi, kot mlademu dekletu, glavó so krasile –
na spleteno pšenično klasje me spominjale . . .

S teboj sem šla prvič v planine:
do vznožja, daleč, več ur, sva šli s kolesi,
potem hodili sva in nosili nahrbtnike;
se vzpenjali med skale,
kjer sem prvič uzrla encijan, sleč, murke in planike . . .

Vedno so tvoje oči zasanjane
v vrhove gora hitele,
sončni vzhod nemo pozdravljale, se v nevihti v dlani skrile
in v snežni belini odpočile; vedno lepote gora so pile . . .

Sledila sem tvojim očem: za vedno so me
z ljubeznijo do gora obogatile;
pokazala si mi,
kako gore hite k meni . . .
Obogatila si me z zvoki klasične glasbe –
kot da se ti je srce ustavilo ob poslušanju arije
iz "Nabucco" opere;
obogatila si me s spoštovanjem gledališča – drame
in folklornih plesov znanja željé . . .

V Nemčiji si me hranila,
ko si možu Radotu sinčka Radkota rodila
in ko sta se v Slovenijo vrnila,
še Matjaža sta dobila.

V obupu smrti Matjaževe
so se tvoje oči povesile;
v globino solza njih lesk utopile –
s senco solz slapu od neba
in vrhov gora
odvrnile . . .

O, da povrniti bi ti mogla luči upanja –
pokazati ti mogla spet do luči neba!

Kdaj bo za tvoj dar zahvala,
moja prošnja, uslišana –
prošnja, da bi spet videla
pot do vrhov gora –
čutila višino upanja
neba? . . .

Dar sedme sestre – Minke

Tvoje kite na glavi so črne bile, dolge in močne;
tvoje besede izgovorjene vedno točne . . .

Minka, naučila si me skrbnosti, varčevanja:
vse se je posušilo, vložilo,
shranilo za zimo.

Tudi lepe spomine tako si shranila:
v težkih dneh jih vedno v svoji "shrambi" našla –
v temnih dneh tako sonca privabila . . .

Vedno sije v tvojih očeh,
kljub težavam, skrbem – pogum, up in smeh . . .

Minka, toploto živali si meni darovala;
darovala občutek toplega kožuščka,
naučila brati njih zvestih oči zaupanje
in pričakovati njih tihe stopinje.
Povabila si me v svet živalstva
s knjigo "Volk in lisica".
Darovala si mi čut spoznanja,
kako zvesto srce žival imal!
Se spominjaš pretepenega volka?
Se spominjaš, kako je volk pretepen, premražen, ranjen
in utrujen nosil lisico,
katera si je "namazala" rane na glavo in taco,
pa, smejoč se,
na volkovem hrbtu govorila
"bolni zdravega nosi",
volku pa rekla,
da mu rane s coprniškimi besedami celi?

Minka, vedno polna smeha, veselja,
si se vedno za Pusta našemila
in v letih skrbi in bolečine,
si smehljaj in iskre v očeh obdržala . . .

Mož Janko in ti, Minka,
kako postaven par, v narodni noši, polko zaplešeta;
na sina Janija ponosna
in hčerka, Lidija, darovala vama je že vnučka dva.

Čutiš, Minka, kako se prošnje
za moč, upanje,
prelivajo vate?
O, da uslišane bi bile . . .

Dar devetega v družini – brata Ivana

Ivan, najmlajši, edini sin –
skupaj sva se igrala,
drug drugega preizkušala,
kdo bo boljši, bolj priden,
samo da naju bi mama in ata pobožala . . .

Skupaj sva sanjala o veliki sreči, ko bova velika.
Po mamini in atovi smrti še bližje sva si bila.

Ivan si je vedno želel videti sveta:
mlada, polna moči,
kar s kolesi do morja
v eni noči sva se napotila . . .
Želel je videti
širno daljavo Afrike,
džungle;
srečati Afrike ljudi,
spoznati njih različnosti in afriške živali.

V slovo, ko sem v tujino odšla,
mi je daroval pesmi,
posebno še Johann-a Strauss-a valčke,
katere sva skupaj poslušala
in ob njih melodiji tolikokrat plesala.

Daroval mi je lepoto ptic žvrgolenja –
Ivana so vedno ptice vabile:
zdaj lastovke –
kako zveste, vedno so se spet vrnile;
potem škrjanci, pastirice, taščice, penice,
kraljički, kosi, strnadi in sinice;
brglezi, žolne, škorci, kobilarji, vrabci in liščki –
in ptice neizmernih višin: jastrebi in orli . . .

Daroval mi je Ivan šepet nedokončanega parka,
kjer si je želel lepote zelenja . . .

Ni dočakal Mojčinega – svoje hčerke,
petega rojstnega dne.
Uboga žena Lojzka!

Neprevidnega šoferja avtomobila prehitra brzina
je Ivana, pešca,
deset metrov od domače hiše
ubila . . .

Tilkin dar

Ko sem, Tilka, te spoznala,
živali in prostrana ravnina
so tvoje veselje bili, in sreča . . .

Mamina smrt te je globoko prizadela;
z očetom, sama,
v moderni glasbi si uteho našla.

Pokazala si mi,
kako v popevkah ansamblov, posebno še "Beatles", veselje poje,
živi . . .

Po letih postali sva sorodnici.

Ubila,
Tilka,
tudi tebi je cesta
hčerko tvojo,
ljubljeno,
komaj štiri leta staro . . .

Ubila tebi cesta je srečo,
upanje; odrinila roko ti je prosečo . . .

Veš kje si našla moč
za viharjev temno noč?

Na poti ni ti posejano cvetje;
v tvojih otrocih ti je življenje,
upanje
in petje . . .

Rojstna hiša

Ne stoji več naša domačija –
naša rojstna hiša,
v kateri smo se rodili,
shodili, se igrali in smejali;
včasih tudi jokali . . .
Tako majhna je bila naša hišica!
Ena spalnica: v njej postelja atova, mamina;
skupaj sta stali –
potem ob oknu še ena postelja:
v njej sta spali Francka in Ivanka.
V kotu, na peči, smo spale tri:
Tončka, Minka in jaz, včasih tudi
naše igrčke, iz cunj punčke tri.
Ob peči v posteljici je spal Ivan.
V kuhinji, ne, tam ni bil divan –
v kuhinji je bilo "korito", rekli smo postelji tako:
podnevi velika miza,
a ponoči, ko odmaknjen je bil pokrov,
se je miza spremenila v posteljo za Pavlo in Vero.
V kuhinji tudi veliko mizo – metrgo smo imeli.
Ata in mama sta imela stole, drugi na klopi smo sedeli.
Predno si stopil v kuhinjo, prišel si čez prag v vežo;
na koncu veže stranišče in ob oknu prostor za atovo kolo.
Iz kuhinje se je šlo v majhno shrambo.
In to je vse: to je bila naša rojstna hiša,
naša streha: devetim otrokom, atu in mami dom, uteha,
Zadaj je bila še majhna drvarnica in ob strani nekaj vrta.
Včasih smo si vsi večje hiše
in vsak svoje postelje želeli . . .

Pa, naša hiša res bila je majhna;
prijazna – a nikoli prazna!
Vse nas je naša mama tako rada,
tako rada blizu imela!

Tolikokrat smo pozimi na peči sedeli
in pesmi prepevali –
prav nič radia pogrešali . . .
Mama naša je na orglice rada igrala –
tudi nas igrati naučila; in tako zelo rada plesala . . .
Naučila nas je pesmi ljubiti, naravo čutiti;
ptice v svobodo spustiti
in kruh vedno pokrižati . . .

Revna – naša mama:
a za nas vse tako zelo bogata! . . .

Darovi Šimčevih in Gradišnikovih

Niso bili bogati, ne Šimčevi, ne Gradišnikovi –
a kmetije trdne so imeli.

Sosedje smo bili.

V pravokotniku: Šimčevi zgoraj na levi,
Gradišnikovi na desni –
spodaj na levi križišče,
na desni znamenje
in naša hišica spodaj na sredi, ob cesti,
ki je med polji speljana
kot pravokotnik bila.

Kako toplo je njihovih krav mleko bilo!
Napolnili so nam velikokrat več kot polno kanglico
in še popiti dali polno skodelico . . .

Kako polne košare so nam sadja in grozdja naložili in drv dodali,
da v globokem snegu smo se ob peči dlje greti . . .
In njivico so nam posodili, da smo nekaj le "svojega" imeli.

Za Božič, naše jaslice
dvignjene so visoko pod stropom bile; a njihove –
napravljene nizko, lahko si videl vse:
toliko ovčk –
vse so k Sveti družini v štalico žezele.

Smeli smo lučko prižgati
in Dete pobožati . . .
Smeli smo tudi njihove psičke in muco videti
in njih mladiče pestovati . . .
Smeli smo na vozu sena se peljati.
Smeli smo stati na njihovi njivi:
kako je žito valovilo!

Kako je cvetoča lipa dehtela
in zrela koruza šumela!
Kako je ajda cvetela –
se brega ovila . . .

Šimčeva Meta mi je zaupala v znamenju rože;
vsak poletni večer sem jih zalivala da niso oveneale:
drobne so Mariji cvetele . . .

Spoznali smo mladi pri nas doma,
kako odprta so nam bila Šimčeve in Gradišnikove hiše vrata –
kako so bili dobrega srca . . .

V prvem razredu

Verjela sem, kot majhna deklica,
da sta ata in mama nas vse kupila,
čeprav denarja nista veliko imela.

V prvem razredu sem srečala prijateljice:
nekatero, kot jaz, niso bile bogato oblečene –
tudi one nosile so obleke ponošene . . .
 Le sestrični dve
 sta vedno imeli lepe obleke
 in v laseh pisane pentlje;
drugič spet kite krasile so svetle zaponke –
na nogah nosili sta bele dokolenke,
z vzorci pletene . . .

Premišljevala sem, deklica mala,
kako bi bilo, če bi mene kupila ena od njih mama?
Bi potem tudi jaz imela zaponke
 in bele dokolenke,
 lepe obleke
in v laseh pisane pentlje?

Pa sem hitro odločila,
sklenila – spoznala,
da lepa pentlja
ni vredna veliko; ni važna:
ko nas je imela tako rada
naša mama . . .

Brez lepih oblek
spoznali
še bolje smo vsi naš svet;
in mamo,
našo dobro mamo
še bolj smo ljubili in spoštovali . . .

Kje si, Bog?

Umirala je mama: pred nami je usihala –
z dneva v dan bolj drobna, slabotna;
ugašale so oči – ni nas več spoznala . . .

Vpraševali smo: zakaj naša mama?
Želeli smo otroci vsi, da bi ozdravela,
med nami še dolgo bila –
a naša prošnja ni bila uslišana . . .

Zakaj naša mama?
Prevelika bolečina! Odrešila se je trpljenja . . .

Jezili smo se na Boga,
da je mami dopustil toliko trpljenja:
v vojni, dvakrat je stala pred zidom z vsemi otroci,
ko so talce hoteli streljati –
pa so, uboge ljudi, samo strašili
in jih potem, prestrašene, spet izpustili . . .

Jezili smo se na Boga,
da je mami dopustil toliko trpljenja –
bolezen neozdravljiva je sledila . . .
Zakaj naša mama?
Nikoli nismo našli odgovora.

Na poti do njenega groba sem se cerkve izogniti hotela;
še vedno sem se jezila na Boga.
Pa me je cerkev kljub temu v svojo tišino vabila;
prižgana svečka je gorela,
iz mogočnih orgel pesem je donela.

Dolgo sem se jezila na Boga,
da nam ni uresničil želja, naših želja!
Potem pa sem le spoznala,
da je mama umreti morala,
ker je tako strašno trpela –
zato je od nas odšla . . .
Potem sem spoznala,
da želja naša, prevelika,
del poti naše ni bila,
kot nam bila je načrtana;
drugače se je naša pot vila:
naša želja in načrt Boga
se nista ujemala!

Mama je bila rešena trpljenja . . .

Pogreb

Duhovnik je čakal pri cerkvenem zidu –
ni smel, je dejal, do našega doma;
kako strašna je kazen bila!

Procesija pogrebcev se je proti cerkvi napotila –
krsti atovi je sledila naša družina;
križ pred vsemi
in venci, naš jok, solzne oči . . .
Ob vznožju hriba kjer cerkev je bila,
se je procesija pogrebcev ustavila –
krsta je bila položena z nosili na tla:
nosilci so si odpočili utrujena ramena.

Čakali smo na duhovnika
pri Rantovem potoku, ob vznožju hriba . . .

Duhovnik je čakal pri cerkvenem zidu –
dejal je, da ne more, ne sme . . .

Še zadnjič smo vprašali Boga, zakaj še ta bolečina;
zakaj toliko gorja? Nič odgovora.
Mogoče sem preveč hitro verjela in zaupala,
da nas bo ovila božja pravica . . .
Kaj smo mi krivi bili,
da oče ni mogel bolečine prenašati
in svoje življenje sam končal si? . . .

V cerkvi sem slišala, verjela,
da Bog grehe odpušča;
da samo Bog pravico soditi ima človeka!
Zakaj je cerkev sodila našega ata
in mu ni odpustila?
Zakaj duhovnik ni pokazal pred vsemi,
da, kar uči, napravi – odpusti?

Ali Sv. Pismo tako uči?
Ali kje piše, da se obupanemu človeku ne sme odpustiti?

Ne, tedaj se nisem jezila na Boga –
a sem bila prepričana, še dolga leta,
da je na tem pogrebu delno umrla
in bila zakopana tudi moja vera;
vera v odpuščanje – vera v Boga . . .

Kako samotna, dolga
je bila pot, ko sem ga spet iskala . . .

najdem želje;

Dar Frenki

Bila si,
Frenki,
kot "mali bobnar",
ki ga angleška božična pesem opeva,
ki svoje dobre želje,
samo želje svoje,
podariti more . . .

Tudi ti nisi materialnega bogastva imela,
a kadar si bila žalostna,
zaskrbljena,
si zapela;
na harmoniko zaigrala,
včasih tudi zaplesala –
nam vsem pesmi darovala . . .

Skrila si svoje solze,
kot da so kamnite bile –
v neštete spomenike;
svoje solze,
spreminjala si v note:
plesale so v zvokih klavirja in harmonike.

Plešejo sedaj tvoje želje
v zvokih harmonike?

Aničin dar

Odpri si vrata
mi prvi dan, ko sem v Avstralijo prispela,
me kot, da sva se že leta poznali,
prisrčno objela . . .

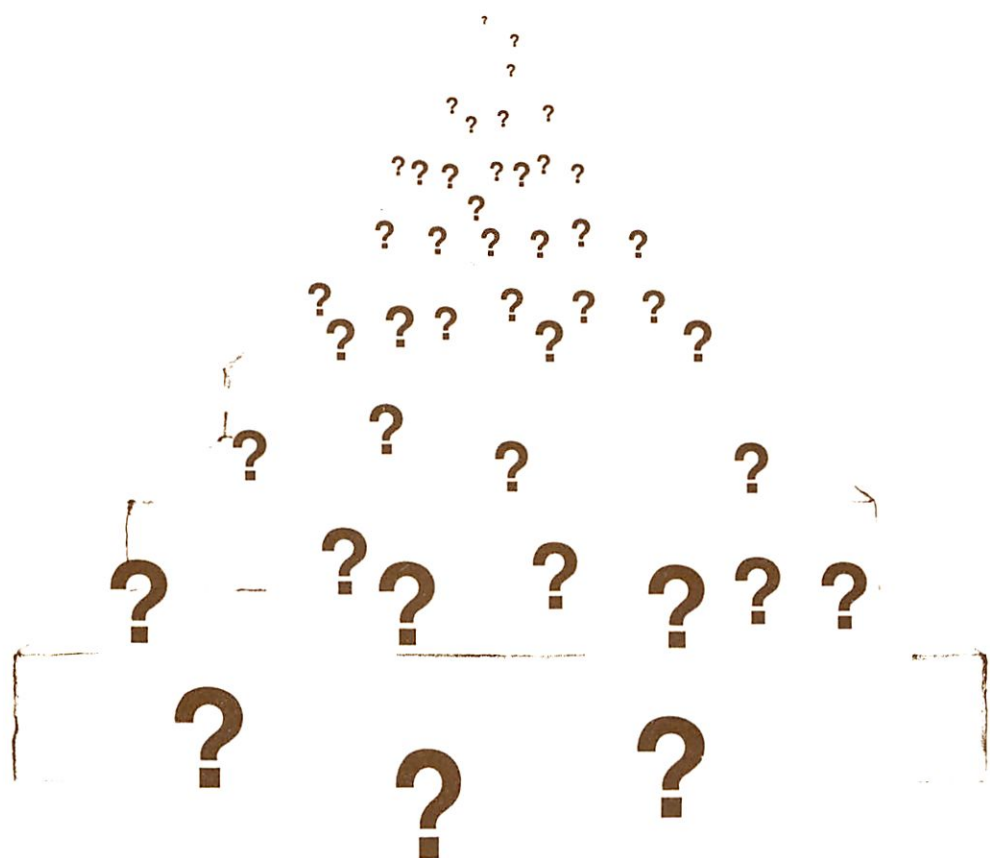
Vodila si me k tvojim:
bratu, ženi, njunim otrokom
in k družini sestre,
in med slovenske frančiškanke,
do patra;
do slovenske, v Kew zgrajene cerkve.

Predstavila si me tukajšnji slovenski šoli:
čutila sem v srcih in brala v očeh
vseh staršev otrok, ljubezen do domovine,
katero so zapustili
in s tako gorečnostjo otroke v slovensko šolo vozili.
Kako so vsako predstavo čakali
in slovensko besedo spoštovali,
ki so jo iz otroških ust slišali!

Kot še danes:
čuvamo jo,
slovensko besedo,
jo v plamenu ljubezni dvigamo . . .

Anica,
moji tehtnici si vero dodala,
da v temi
spet luč se je prižgala.

Vem, Anica, da življenje,
v središču Anglije,
ti s toploto hrani dušo in srce . . .

Nevidne stopnice

Vsi stopamo na stopnice srca.
Ne pozna srce ograj, meja?
Kam pesmi stopinj doné?
Kam zvoki odmeva hité?

Stopnice mojega srca so spomini, v kito vezeni –
s spoznanji prepleteni.

Vsak človek me obogati.
Tudi ti.

Vsak človek: besede in dejanja, mi je dar dragoceni . . .
Človek izbere in prinese darove na stopnice,
samo svoje,
v vsako srce –
tudi v moje.
Izbere, kaj podariti želi, hoče . . .
Tudi jaz sem svoje darove izbrala
in včasih sem ljudi na stopnice spoštovanja postavljala;
jim svoje želje šepetala.
Mea culpa. Moja napaka.

A vsi,
na prenizko stopnico postavljeni,
so se sami dvignili
in mi napako dokazali.
Vsi,
na previsoko stopnico postavljeni,
so se sami ponižali
in mi napako dokazali.

Sedaj pustim vsakemu človeku vso pravico
izbrati darilo
in stopnico;
stopnico spoštovanja, vesti . . .
Stopnico nizko,
ali visoko –
sebi,
svojo . . .

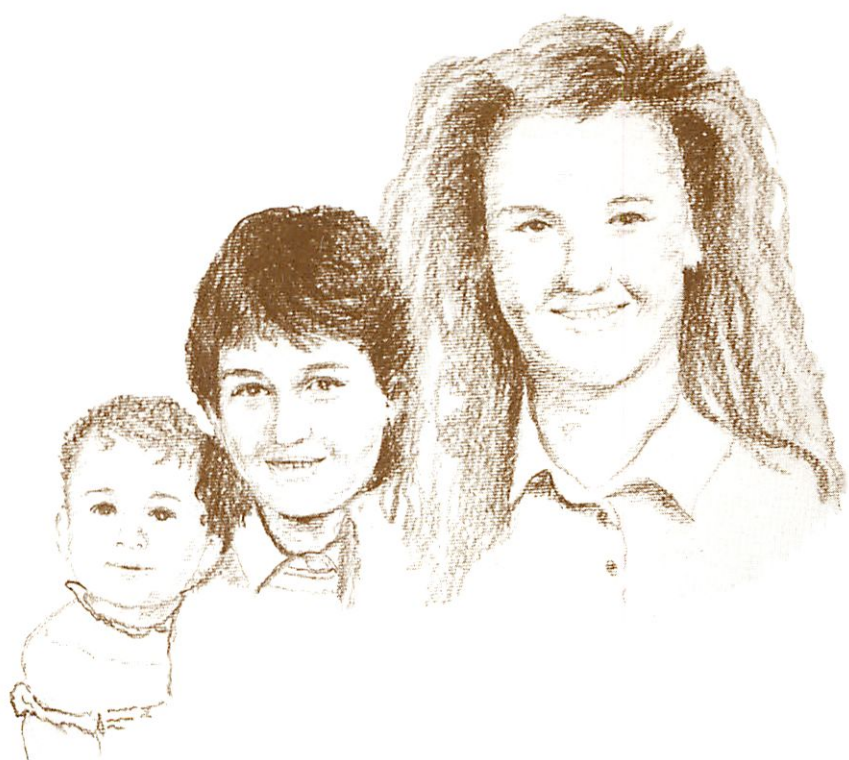
Erikov dar

Eric, prvič začutila v sebi sem te:
kot da sem dobila še eno srce –
majhno, drobceno srce,
ki v meni zaživele je;
moje želje so oživele
in postale
tvoje srce . . .
Tvoje drobne ročice
so me objeti hitele;
neizrečene besede,
koraki in igre –
tega pozabiti nobena mati ne more;
tako lepo je bogastvo vsake matere!
Kako so v tvojih očescih lučke gorele,
zvestó verjele;
kako prisrčno besede iz tvojih ustec so vrele . . .
Kako so se prve rane
s poljubom varnosti celile
in ponovno poguma vile . . .
Ponosno si prvo čitanko prebral
in risbico vedno za materinski in očetovski dan daroval;
z veseljem večkrat nastopal, igral –
utrujen ljubko v naročju zaspal . . .

Potem si hotel pogumen, kot možak biti
in solzé skriti,
pa so po nepremakljivem obrazu nevidne solzé
še ostreje in globlje rezale vate –
opomnile te . . .

Eric, ne pozabi, polno naročje imaš zvezd in luči –
to je darovano tudi tebi;
tega ti nihče ne more vzeti:
darovanih zvezd in tvojih misli.
Nihče ti ne more vzeti darove
vtisnjene v medalje atletike in odbojke.
V les vrezuješ željé.
Pleteš korenine globin
z nitmi tekočin v oblike davnin;
v znake – sanje gozdnih tišin . . .

Eric, srečo v naročju imaš:
pogum, zvezde, luči –
vsakemu jih rad daš.
V tej sreči, v svobodi,
čutiš, Eric, kako naročje za vedno se polni ti? . . .

Dar Frances

Frances, začutila sem v sebi te,
kot da imam spet še eno srce –
majhno, drobceno srce,
ki v meni spet zaživel je.
Že drugič so moje želje oživele:
postale so tvoje novo srce . . .

Tvoje drobne ročice
so mi objeme darovale;
tvoje očke, svetle zvezdice,
so v nežnosti zaupanja žarele;
tvoje prve besede
so v petju igre pele.
V igri prosila si vesoljskega pilota in vilo,
naj v vsak dom nosita le srečo;
v šoli med najboljšimi si bila
in ponosna, pogumna, velikokrat za mamice in očete nastopila,
darilca in voščila sama pripravila,
skrbno zavila –
vedno si kaj našla, da si me razveselila . . .

Frances, še vedno daruješ svoje darove:
v športnih ekipah so vedno ponosni nate,
kar dokazujejo neštete atletike, košarke in odbojke medalje –
pomagaš graditi podrte mostove.

Z barvami bereš lepote neba –
lepote poljuba večera in valovanje morja;
tvoja slika je kot želja, kot pravljica . . .
V to pravljico neba
skriješ barvne luči upanja –
plešeš s plesalci neba v melodiji mavričnega loka.
Tudi ti, Frances, imaš v naročju polno luči,
polno zvezd moči.
Med zvezde v naročju so vpletene solzé,
v bogastvo sanj so zlite resnice spoznanj –
simbolični kriki vprašanj;
nihče ti tega bogastva vzeti ne more,
nihče –
to je tvoje bogato naročje . . .

Frances, za vse,
za prijatelje,
za mucke, ptičke, psičke, cvetje – vse živo,
vedno ujameš toploto zanje gorečo;
kaj čutiš, kako življenje ti polni naročje s srečo? . . .

Željé

Danes so željé kot lahkotno pero,
ki plava, se dviga z vetrom v nebo;
kot pero galebovo,
ki v valovih ziblje se nežno;
kot pavjega repa pero,
ki se razširi, razbohoti v smaragdno-žametno bogastvo . . .

Danes so željé kot školjke vijuga,
ki v svojo ozko belino zapira skrivnost morja;
zapira šepet modrine valovanja,
zapira v vijugo bolečin ostrine trepetanja –
danes so željé, kot školjka zaprta,
ki valove miru, valove moči stiska k sebi, vase srka . . .

Danes so željé kot niti svilene –
glej, kot barvni žarki svetijo se;
plešejo, se vrte,
združujejo se v neštete svilene tančice,
ki preko hiš, polja in gozdov razpete
nežno pojó v toploto odete . . .

Danes so željé kot mehurček prozorni,
ki nežno me objeti želi;
kot mehurček prozorni,
ki vase me skrivati hiti
in ovija z neštetimi nitmi;
na njih so prelepi biseri, kot v kroni, nanizani . . .

Danes so željé kot slap gorske vode,
ki koplje se v zvoku sončnega vzhoda svetlobe;
v čaru svetlobe, ki drobne kapljice združuje,
jih v hladni, božajoč pozdrav povezuje;
slap, ki zahvalo ptiča za kapljo vode dviguje
in sanje v večeru novem snuje . . .

Kam bodo željé jutri hitele?
Se bodo na gore med planike vzpele
ali pa v jadrnih z vetrom pele?
Se bodo morda s pšeničnim klasom sklonile,
se v vonj cvetja spojile
in v pesmi slavčka žvrgolele?
Bodo morda odhitele v nebo,
kjer neizmerna sinjina sprejela jih bo;
jih z modrino objela srčnó,
da želja in nebo
bosta postala eno za vedno? . . .

čutim: lepo je...

Mavrica

Mavrice ne moreš utopiti!
Od kod moč, ki varuje pred pogubo; tista nenehna sila?

Sledim rdeči mavrični barvi,
žarku življenske moči,
žarku magnetizma, ki združuje žensko in moškega,
ko skupno iz zemlje med sprehodom po travniku magnetizem srkata;
v cvetove nageljev, vrtnic in drobnih murk,
se rdeča mavrična barva preliva
in se ujame v rubinu, ki pobožnost, spoštovanje in moč izžareva?

Sledim oranžni toploti moči, ko se z ognjenimi poljubi večera poslovi,
se v planinskem zlatem jabolku in arniki zrcali,
in v jantarju najde odmev moči?

Sledim rumeni, zlati luči upanja,
resnice in namena, ki je razsuta po vseh travnikih sveta,
v rumeni zlati; in se v topazu kot simbol znanja
in izvirnosti idej preliva?

Sledim zeleni barvi mavrice,
ki zavija vso zemljo v plašč miru in enote,
se vzpenja na strmine gora,
šumi v listju gozdov in skrivnostno šepeta,
pod snegom večno zeleni v zimzelenu
in se ujame v smaragdu, sočutja in razumevanja zrcalu?

Sledim plavi barvi mavrice, barvi miru,
ko se razpenja nad nami in zrcali v morju;
zdravilna modrina, utešujoča sinjina,
katero si utrgam zase s cvetom spominčice in encijana;
iščem modrino v lesku safira,
ki nas s svojo šesterokrako zvezdno obliko kristaliziranja
povabi v neskončnost neba?

Sledim vijoličasti barvi mavrice, barvi tihe modrosti,
razumevanja molčečega,
s pravico, dobrim namenom v nasvetu prelitega,
ki se skriva v cvetu vijolice in ponižno čaka –
kot ametist; v barvi žalovanja,
izogiba se prevročega sonca? . . .

Ujeta zvezda

Noč temna se nad mesto spušča;
noč temna, gosta –
na nebu niti ena vidna zvezda
ko v srcu čaka želja, da bo prosta . . .

"Kje zvezde ste?
Čemu se skrivate?
Kaj niste noči vesele,
da nad svetom blestite se?"

Noč še temnejša nad mesto se spušča;
še bolj temna, še bolj gosta –
na nebu niti ena vidna zvezda;
še vedno čaka želja, da bo pela – prosta.

"Ne skrivajte zvezde se!
Vesele na nebu blesteti ne morete?"

Naj se združijo vaše
in moje želje."

Ujeta sem v dlan zvezdo svetló.

Greje me, sveti se: kako je topló! . . .

Premagala je zvezda nad mesto spuščeno temó
in se v dlani združila z željó.

Bogastvo srca

Razbito,
odvzeto,
kar sem mislila, da je bilo pomembno:
varnost prostora,
blazina obljubljenega udobja . . .

Nihče,
nihče pa mi ne more vzeti neba:
neba višine,
neizmerne sinjine,
smejoče modrine . . .
Nihče,
nihče mi ne more vzeti lepote cvetov:
baha se cvetje z vrtov,
žari v gredicah domov,
dehti v samoti gozdov . . .
Nihče,
nihče mi ne more vzeti mogočnih gozdov:
šepetajo skrivnostne besede,
varujejo prostranost mamljive tišine,
se dvigajo v zelene višine . . .

Nihče,
nihče mi ne more vzeti oblakov z neba:
v jasnem viharju hitijo,
v grozeči nevihti bobnijo,
v zarji večera živijo . . .

Nihče,
nihče mi ne more vzeti metulja:
svilenih, lahkotnih kril hiti,
preko poljane želi,
v jutranji rosi se cvetu smeji . . .

Nihče,
nihče mi ne more vzeti strmine gora:
dvigajo se proti sinjini neba,
ozirajo na rodovitnost polja,
vabijo v objem skritega skalnatega srca . . .

Nihče,
nihče mi ne more vzeti melodij – povsod donijo:
v mogočnih, svečanih orglah cerkva,
v poskočnih zvokih harmonikarja
in piščalki pastirja . . .

Nihče,
nihče mi ne more vzeti zvezdnatega neba:
v nočni temini se zvezde blestijo,
v ognju upanja gorijo,
v večni daljavi žarijo . . .

Nihče,
 nihče mi ne more vzeti petja ptic:
 pred jutranjo zoro žvrgoleče pesmi zvené,
 se dvigajo nad sencami krošnje drevesne,
 proti odsevu zore prelestne . . .
 Nihče,
 nihče mi ne more vzeti valov morja:
 zibajo se v ritmu nenehnem,
 dvigajo v viharju jeznem,
 iščejo izhoda v skalovju pretesnem . . .
 Nihče,
 nihče mi ne more vzeti potokov žuborenja:
 srebrni se vijejo lahkotni,
 objemajo veje vrbi samotni,
 hitijo reki v naročje modrostni . . .
 Nihče,
 nihče mi ne more vzeti mavrice:
 razpenja se nad umito pokrajino,
 dviguje nas v neba sinjino,
 utaplja nas v hrepenenja tišino . . .
 Nihče,
 nihče mi ne more vzeti kaplje rose:
 drhteča na listih visi,
 cvetu kot solza srebrna blesti,
 v sončno toploto želi . . .
 Nihče,
 nihče mi ne more vzeti vetra:
 krošnje dreves rahlja,
 v temno noč vihra,
 se v kodrih otrok igra . . .
 Nihče,
 nihče mi ne more vzeti diha pomladi:
 v drobnih zvončkih bedl,
 v češnjevih vejah brsti,
 v spočitih njivah kipi . . .
 Nihče,
 nihče mi ne more vzeti vročine poletja:
 v pisanih tratah rumeni,
 se v lučkah kresnic veseli
 in v klasu pšenice zlati . . .
 Nihče,
 nihče mi ne more vzeti bogastva jeseni:
 v jablani težo sadja nudi,
 v gozdovih vsebarvnih se dolgo mudi,
 na poljih bogato rodi . . .
 Nihče,
 nihče mi ne more vzeti ostrine zime:
 z ledenimi rožami okna krasí,
 v samotne bregove miru vali,
 v zarji ognjeni k nebu strmi . . .

Nihče,
 nihče mi ne more vzeti novosti jutra:
 to je začetek novega dneva,
 naj v pesmi veselja odmeva,
 želje in upanja skrbno prešteva . . .
 Nihče,
 nihče mi ne more vzeti dneva:
 nov dan – en dan,
 nov dan – neznan,
 nov dan – poln, priznan . . .
 Nihče,
 nihče mi ne more vzeti slovesa večera:
 utrujenost na zemljo leže,
 ko proti domu vsi hitimo,
 vprašanju jutra odgovorimo . . .
 Nihče,
 nihče mi ne more vzeti čarobnosti noči:
 tiho na poljane pade,
 čez strehe hiš in na livade,
 obuja spomin na davne navade . . .
 Nihče,
 nihče mi ne more vzeti duha rožmarina:
 v utrujenost večera vabi,
 košato se v gredah ošabi
 vpleten je v kito spomina . . .
 Nihče,
 nihče mi ne more vzeti topline ognja:
 zublji objemajo drva goreče,
 iskre zapuščajo dele tleče,
 plameni odeti so v rublje žareče . . .
 Nihče,
 nihče mi ne more vzeti molčanja kamna:
 v globini reke se obrača,
 nikoli več se v planino ne vrača,
 zveržen in razbit – moči igrača . . .
 Nihče,
 nihče mi ne more vzeti spominov:
 v srcu prikritih,
 pred svetom skritih,
 v tančico preteklosti zavitih . . .
 Nihče,
 nihče mi ne more vzeti želja,
 ki se kot mehurčki sprostijo:
 zdaj rdeče, plavo, rumeno – mavrično blestijo,
 vabeče vse višje v nebo hitijo . . .
 Nihče,
 nihče mi ne more vzeti luči sonca:
 žarki vedno božajo s toploto,
 poiščejo vso samoto,
 vedno preženejo teme strahoto . . .

Nihče,
nihče mi ne more vzeti svetlobe vere:
čutim,
bosa na trati,
da sem varovana,
z močjo nadnaravno obdana,
po temni noči zaupanju vdana . . .

**Nihče,
nihče mi ne more vzeti vsega tega bogastva:**

ljubezni,
opojnosti valujoče trave,
ponujene lepote mogočnosti narave . . .

**Nihče,
nihče mi ne more vzeti tega bogastva –
bogastva podarjenega –
bogastva srca!**

Čutim

Vprašujem se:
"Kaj je mogoče?
Nevidne roké?

Čutim nevidne roké?"
V dokaz
dvignejo sklonjen obraz . . .

Čutim nevidne roké –
položene na rame,
ko te v joku stresajo se . . .

Čutim nevidne roké –
po padcu v globine
dvigajo me . . .

Čutim nevidne roké –
noge ne drže me, preveč tresejo se;
te roké vodijo me . . .

Čutim nevidne roké,
ki pobirajo s tal kose,
kjer leži zdrobljeno srce . . .

Čutim nevidne roké –
dobre, tople:
pobirajo srce . . .

Čutim nevidne roké –
srca zdrobljene kose
varujoče stiskajo vase . . .

Čutim nevidne roké.
"O, oddaljujejo se!"
Sledi jim srce . . .

Epilog "MOJE NAROČJE"

**V naročju rose
najdem želje;
čutim: lepo je . . .**

Kazalo

Posvetilo	5
Zahvala	6
Uvod	7

VSE POTI	9
-----------------	----------

Jutranja rosa se še blesti –	10
-------------------------------------	-----------

Rosa	11
Val	12
Vaza	13
Plamen	14
List drevesa	15
Prošnja Zemlje	16
Gosenica	17
Školjka	18
Kaplja	19
Spominska knjiga	20
Snežinka	21
Na odru življenja	22
Burkež	23
Koliko smrti	24
Strune odmeva	25
Kristal	26
Zmaga	27
Simfonija luči	28
Nevidna tehnica	29
Poklici človeške duše	30
Kipar	31
Rentgenski aparat	32
Dvigalo	33
Seizmograf	34
Polarizirana leča	35
Filmski snemalec	36
Računalnik	37–38

že opoldanski zvon zvoní;	39
----------------------------------	-----------

Rudnik	40
Slak	41
Ubegli cvet	42
Navpične poti	43
Kriki – zaman	44
Razdrto gnezdo	45
Vidiš?	46
Smeh	47
Mlin	48
Puščava srca	49
Nezadovoljen kipar	50

Suženj – nikdar!	51
Očala srca	52
odmeva v popoldanski učni uri . . .	53
Nebo in reka	54
Obraz	55
Ponujena dlan	56
Besede izbranke	57
Iskanje	58
Na sodišču srca	59
Padle sence	60
Vozel	61
Antene	62
Čebela	63
Molitve	64
Vrtnica	65
O, mati!	66
Košarica pahljačk	67
Svinčnik	68
Stopinja	69
Matematika srca	70
Vse poti	71
Čudež	72
Vidiš sence stezé?	73
Uspehi	74
Kupci	75
Lovci na srca	76
Mumija	77
Marionete	78
Blazina	79
Ptič Lammergeier	80
Ogledalo	81
V zarji večerne meditacije	82
Svilena veriga	83
Prerana pomlad	84
Tek	85
Bledi angeli	86
Šopek jeseni	87
Blestecha nagrada	88
Večna posojilnica	89
Kamni?	90
Tančice	91
Ples solza	92
Na krilih luči	93
V melodiji harfe	94
Zahvala za strup	95
Njiva	96
Magnetni mehurčki	97

Neslišni most	98
Ples srca	99
polni se naročje ...	100
Pšenični klas	101
Telo gori	102
Polno naročje	103
Nebesa?	104
Kelih topline	105
Zadnja želja	106
Epilog "VSE POTI"	107
MOJE NAROČJE	108
V naročju rose	109
Mamin dar	111
Atov dar	113
Dar najstarejše sestre – Francke	115
Dar druge sestre – Ivanke	117
Dar tretje sestre – Mici	119
Dar četrte sestre – Pavle	121
Dar pete sestre – Vere	123
Dar šeste sestre – Tončke	125
Dar sedme sestre – Minke	127
Dar devetega v družini – brata Ivana	129
Tilkin dar	131
Rojstna hiša	132
Darovi Šimčevih in Gradišnikovih	133
V prvem razredu	134
Kje si, Bog?	135
Pogreb	136
najdem želje;	137
Dar Frenki	138
Aničin dar	139
Nevidne stopnice	141
Erikov dar	143
Dar Frances	145
Želje	146
čutim: lepo je ...	147
Mavrica	148
Ujeta zvezda	149
Bogastvo srca	150–153
Čutim	154
Epilog "MOJE NAROČJE"	155

Hvala Ti.
Pomagaš
Minki,
da zdravje
povrne se ji.
Naj večno
bo srečno
Tvoje
srce!

Draga

Za Dom počitka
matere Romane
dolar gre
od vsake
te knjige izbrane.
Nebo povrne
z milostjo
naj Dragici
in vsem ljudem,
ki knjigo kupijo!

J. Babič

VSE POTI

Draga Gelt

Pesniška zbirka,
izdana in tiskana pri

Distinction Printing Pty. Ltd.
(Simon Špacapan)
164 Victoria Street,
Brunswick, 3056
Melbourne, Australia

Knjiga se dobi:

1. v Baragovi knjižnici,
19 A'Beckett Street,
Kew, Vic. 3101
2. "Misli",
P.O. BOX 197
Kew, Vic. 3101
3. v knjižnici Slovenskega
društva Melbourne,
82 Ingrams Road
Research, Vic. 3095

Times". Knjigo je izdal Koordinacijski Odbor slovenskih organizacij Viktorije in je dosegla lep uspeh po ustanovah in med bralci v Avstraliji, drugod po svetu in tudi v Sloveniji. Svojemu delu dobička se je Draga že pred leti odpovedela s pogojem, da se ustanovi sklad za pomoč nadarjenim študentom.

Draga je vedno rada risala in slikala. Uspešno je sodelovala in še sodeluje na slikarskih razstavah Slovencev v Melbourne, Albury-Wodonga, v Canberri in Sydney-u.

V "Mislih" in "Vestniku" objavlja članke in črtice, in od ustanovitve Slovenskega Narodnega Sveta Viktorije, tudi v glasilu "Slovensko Pismo" (ASK). Jezikovno, pravi, da peša, ker more slediti razvoju in spremembam jezika le po knjigah in revijah; na obisk v Slovenijo je v 23 letih bivanja v Avstraliji mogla le enkrat.

Skupno z Magdo Pišotek in Marijo Penca pripravlja priročnik za učenje slovenščine najmlajših z naslovom "Učimo se slovensko" – "Let's Learn Slovenian" in učiteljice upajo, da bo priročnik kmalu med otroci. Tiskanje knjig je bilo zaupano Slovcu, Simonu Špacapanu, v tiskarni "Distinction Printing".

Zbirka "VSE POTI", pravi, so njeni prvi poskusi v poetični prozi, ozirama v verzih. Ima izreden čut za opazovanje ljudi, krivice in trpljenja. Vrelec opisov na poti življenja se prične z rosnim jutrom, s človekom, ki je željan vtisov in pričakovanj, katera se vrstijo v "Jutranja rosa se še blesti – ", nato, ki prisluhne zvonu v "že opoldanski zvon zvoni;", zvonu, ki prinaša veselje, upanja, spoznanja, razočaranja in presojanja. V "odmeva v popoldanski učni uri ..." in v "Vidiš sence stezé?" razglablja o človekovih vrednotah in v "v zarji večerne meditacije" in "polni se naročje" sledijo poglobljanja v smisel življenja.

V drugem delu "Moje naročje" Draga zaupa o njenih najdražjih.

Vsako osrednjo misel ovija z besedami; kot predivo predice se ovijajo besede te misli: zdaj tesno in ostro, drugič mehko in nežno. Besede ovijajo idejno misel, ki nadalje zbudi razmišljanja bralca. V tej novi besedni obliki daje, razveseljuje, svetuje, vodi, zahteva in sprašuje – za vsak dan življenja nekaj nudi, a vedno prepusti končno odločitev bralcu.

Jožica Paddle-Ledinek
avgusta, 1991

"Nežno in pogumno te vodi v mogočno naravo in v svetlobo resnice . . ."

Anica Srnc, septembra 1989

Anica ni dočakala izida knjige: 22 aprila 1991 je umrla.

"Prisluhni svoji duši – našel boš samega sebe . . ."

Ljubica Postružin, marca 1990

"Zbirka pesmi "Vse poti", katera me je prijetno presenetila in sem jo prebiral z veseljem in užitkom, je pomembna za vse Slovence v Avstraliji. Pri prebiranju se nisem mogel znebiti primerjave s slovensko kulturno zgodovino pred 150 leti, ob času poljudno priljubljenega pesnika Koseskega in ob prihodu pravih, pozneje priznanih, slovenskih pesnikov in pisateljev. Upam, da bodo te pesmi vsaj delno pomagale avstralskim Slovencem do spoznanja, da vsak verz še ni pesem. Prepričan sem, da bodo Dragine pesmi, ki so kratke, jedrnate, večinoma ne pète po klasičnih pravilih, našle odmev pri bralcih. To so pesmi polne globokih misli; ne samo o trpljenju, težavah in bolesti, temveč tudi pesmi zahvale. Naš Prešeren je zapel "slovo sem upu, strahu dal", a Draga o bogastvu in zadovoljstvu srca in o bogastvu, ki nima materialne vrednosti. Celo v ciklu "Darov" se mi zdi, je polno zadovoljstva navkljub vsem težavam.

Ob izdaji pesmi ji želim obilo uspeha. Morda so prezgodnje za avstralske Slovence in pregloboke, kar Drage ne sme motiti. Upam, da bo še naprej kulturno delala, za kar se ji zahvaljujem".

Dr. Franc Mihelčič, avgusta 1991

"These sharings lead on a path of courage to feel, to know and to heal . . ."

Bobbie Smith, February, 1991

"A very moving variation on a central metaphor: Nature, a model for human life and the laws of Nature, a pattern for human relationships. The struggle in Nature often yields beauty, and so do those poems which tell us much about the metamorphosis of pain into beauty, of weakness into strength and are themselves the beautiful butterfly emerging from the caterpillar of pain. The title is a pointer for those of us still grappling with pain, showing us the path out of pain into beauty".

Patricia Komarower, April, 1991

"Draga has the capacity to be at one with the total harmony of nature and the Universe. From this depth of understanding and awe she is able to paint wonderful pictures with words, expressing great joy and gratitude for the gifts of the Divine Creator. She sees that just as nature has to overcome the rigours of existence we too have to constantly strive to become stronger in our human nature. As a flower can be crushed, wither and die she seems to see the crushing of a human spirit as the ultimate evil. In her written words we hear her plea "don't do it, see me, see that every human being has great value – please don't crush them". Although deep pain is expressed, there is also great determination that no person will ever take from her the wonder, surprise and joy of being. That the spirit within her will enable her to gain freedom and the power to follow her own dreams. That she really can endure and that she really does have worth.

And so we learn and grow, and learn and grow . . ."

Avril Wynde, July, 1991